TÖB-DER

GENEL KURULUMUZ SONA ERDİ

Türkiye Öğretmenlerinin en büyük ve güçlü meslekî demokratik mücadele örgütü TÖB-DER'in II. Olağan Genel Kurul toplantısı, 8-9-10 Temmuz 1974 günlerinde Ankara'da yapıldı. TÖB-DER'in 497 Şubesinden yaş ortalaması otuzun çok altındaki 346 seçilmiş ve doğal delegenin katıldığı toplantıyı kalabalık bir öğretmen ve öğrenci kitlesiyle, basın ve çeşitli kuruluşların temsilcileri de izlemiştir. Yeni kurulduğu için henüz kongrelerini yapamamış şubelerimiz de Genel Kurula gözlemci göndermişlerdir. Kongremize ilk günü Milli Eğitim Bakanı sayın Mustafa Üstündağ da gelmiş ve bir konuşma yapmıştır.

Örgütümüzün gelişip güçlenmesinde ve Türkiye Öğretmenlerinin mesleki ve demokratik mücadelesinde önemli bir aşama olan TÖB-DER II. Olağan Genel Kurul çalışmaları, demokratik ve olumlu bir hava içinde geçmiştir. 208 sayfa tutan Yönetim, Denetleme ve Onur Kurulu raporları üzerinde söz alan delegeler, TÖB-DER'in geçtiğimz dönemdeki çalışmalarını, izlediği ilkeleri, öğretmenlerin sosyal mücadelelerini, yurt ve dünya sorunları karşısındaki tutum ve davranışlarını, mesleki - özlük ve örgütlenme sorunlarını ele almışlardır. Yönetim Kurulu çalışmalarını eleştirip değerlendiren delegeler, gelecek dönemde TÖB-DER'in izlemesi gerken ilkeleri, yapması gereken görevleri belirterek örgütlenmenin daha ileri boyutlara ulaşmasını, gerçek anlamda örgütlenme ve sendikal hakların alınması için mücadele verilmesi gerektiği üzerinde durmuşlar, çeşitli düşünce ve dileklerini ortaya koymuşlardır.

Örgütün gelecek dönemde daha ileri ve etkin çalışmalar yapması için bir çok olumlu kararın alındığı II. Genel Kurulda tüzükte de birçok değişiklikler yapılmıştır. Buna göre, sıkıyönetim döneminde derneğe işlerlik kazandırmak amacıyla kısa bir süre için kaldırılmış bulunan Genel Yönetim ve Merkez Yürütme Kurulları yeniden oluşturulmuş, Genel Başkanın Genel Yönetim Kurulunca seçilmesi ve şubelerin iki yıl yerine her yıl kongre yapmaları sağlanmıştır.

Örgütün gelişip güçlenmesine, eksiklik ve aksaklıkların daha iyi görülmesine katkıda bulunacak konuşma ve tartışmalardan sonra iki liste halinde girilen seçimler sonunda;

Genel Yönetim Kurulu asil üyeliklerine :

Selami Kıymaç, Bedirhan Özdemir, Mehmet Yokuş, Necati Eroğlu, H. Nedim Şahhüseyinoğlu, İlbeyi Yılmaz, Nurettin Koçer, Kadri Çoban, Hasan Yiğit, Sadettin Öztürk, İbrahim İşyar, Yaşar Varış, İsmail Akın, Fevzi Ceylan, Nevvare Saraç, M. Ali Köylü, İ. Hakkı Öztorun, Halil Öncül, Hasan Babacan, Selahattin Şahin.

Genel Yönetim Kurulu yedek üyeliklerine :

Aydın Yeşilyurt, Vehbi Balıktay, Niyazi Çiftçi, Ali Çevik, Arif Şare, Abdullah Kaygısız, Kâmil Günaydın, Murat Gökten, Turgut Şen, Musa Artam.

Merkez Yürütme Kurulu asil üyeliklerine :

Ali Bozkurt, Şaban Sezen, Burhanettin Biber, Cemil Çakır, Binali Seferoğlu, İlhan Alkan, Sabri Keskin, Fevzi Çimen, Avni Aytan.

(Devamı Say. 23'de)

BU SAYIDA

Genel Kurulumuza Gelen Teller 2

Haberler 7

Yeni Kurulan Şubelerimiz 9

ADYÖD'ün Çağrısı 10

Şavşat Bölgesi Öğretmenlerinin Sorunlarıyla ilgili Bir Deneme Çalışması 11

Cehalete Karşı Savaş : **P. S. S. GUPTA** ... 13

Dergi notları : **Mahmut YAŞAR** 18

Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı : Avukat **Halit ÇELENK** 18

Devrimciye Övgü : **B. ERECHT** 21

Fise'nin Çağrısı 22

TÖB — DER Merkez Yürütme Kurulunun Bildirisi 24

GENEL KURULUMUZA GELEN TELLERDEN BAZILARI...

Genel Kurul toplantısına çağrınız için teşekkür ederim. Size Derneğinizin değerli Yönetici ve üyelerine sayın konuşmacılara başarılar ve mutluluklar dilerim. Saygılar sunarım.

Bülent Ecevit
Başbakan

★

TÖB-DER'in ikinci olağan genel kurul toplantısına hükümet çalışmaları nedeniyle katılamadığım için üzüntülerimi bildirir, şahsınızda toplantıya katılan tüm öğretmenlere başarı dileklerimle, saygılar sunarım.

Deniz Baykal
Maliye Bakanı

★

TÖB-DER'in ikinci genel kurul toplantısına ait dâvetinizi aldım, teşekkür ederim. Toplantıda alınacak kararların Derneğiniz için hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım.

Ferda GÜLEY
Ulaştırma Bakanı

★

Hastalığım nedeniyle katılma olanağı bulamadığım için ikinci genel kurula başarılar dileğiyle, saygılarımı sunarım.

Muslihittin Yılmazmete
Gençlik ve Spor Bakanı

★

Gezide bulunuşum nedeniyle toplantınıza katılamıyorum. TÖB-DER'in ülkemizin çağdaşlaşmasındaki toplumcu, devrimci ve Atatürk'çü mücadelelerini daima takdirle karşılayan bir kişi olarak çalışmalarınızda başarılar diler, yüce kurulunuza derin saygılarımı sunarım.

Mustafa Timisi
T. Birlik Partisi Genel Başkanı

★

Genel Kurul toplantısında alınacak kararların halkımızın sorunlarını dile getirmesini ve sendikal uğraşlarda bir basamak olmasını diler, sonsuz selamlarımızı yollarız.

Alâaddin

★

Öğretmenim; dünyanın nasıl döndüğünü öğrettin. İçinde dönen dolapları öğretmedin. Pamuğu, tohumu, çiçeği öğrettin. Zeytini, portakalı, üzümü öğrettin, fakat kimlerin aslan payı aldığını, elin gâvurunu, onun işbirlikçisini ve vatan hanlerini neden öğretmedin? Öğretmenlerim yürekten sizi izlerim, ellerinizden öperim.

LEYLA KÖKSAL
CACABEY ORTAOKUL ÖĞRENCİSİ
K I R Ş E H İ R

Biz İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Yaz Okulu öğrencileri olarak kongrenizi başarı dileklerimizle selâmlarız. Anadolu'nun çeşitli köşelerinden kopup gelen biz ilkokul öğretmenleri burada hiçbir hukukî statü ve hakka sahip olmaksızın kaderimizle başbaşa bırakıldık. Sorunlarımıza eğilmeniz dileğiyle, saygılar sunarız.

Raif Toket — Ebubekir Pamukçu — Oyal Tufan — Ahmet On — Zakir Özyılmaz — Zeki Uygun.
YAZ OKULU ÖĞRENCİLERİ ADINA

★

Geri bıraktırılmış bir ülkenin öğretmenleri olarak ulusumuzun çıkarları yönünden her türlü çabayı göstereceğinize inanıyor ve başarılar diliyorum.

Nedim Şahhüseyinoğlu

★

Yurdumuz yeni bir üretim atılımı arefesinde bulunmaktadır. Öğretmen arkadaşlarımın bu atılıma parallel bir hizmet ve uğraş anlayışı içinde kendi kendilerini yenilemelerini diler, Kurultayınızın bu yönde alacağı kararları şimdiden kutlar, saygılar sunarım.

Emin Tunçbilek
Eski Öğretmen
Adana Kapalı Cezaevi Siyasî Koğuş

★

Genel kurul çalışmalarınızda başarılar diler, saygılarımı sunarım.

Nurettin Yazgan
Şavşat İlköğretim Müdürü

★

Sayın genel kurulu saygılarımızla selâmlar, çalışmalarında başarılar diler, TÖB-DER çatısı altında daha güçlü olduğumuzu arkadaşlarımıza bildiririz.

Şavşat Çağlayan Köyü Öğretmenleri

★

Kurultayınıza başarılar diler, delegelere saygılarımın iletilmesini rica eder, devrimci kararlarınızı bekleriz. Saygılarımla.

Mustafa Onar
Adana

★

Yarı-bağımlı Türkiye'mizde antidemokratik mücadelelere yılmadan tâviz vermeden, bütün faşist baskılara karşı göğüs gererek, halkın devrimci mücadelesinin içinde yerini almış ve sesini dünya devletlerine dahi duyurabilmiş TÖB-DER'in toplantısına katılan dostlarıma selâmlarımı iletir, devrimci mücadelede başarılar dilerim.

Cemal Gök
Öğretmen Siverek

Çalışmalarınızda Sayın Genel Kurula başarılar diler, uğraş arkadaşlarımı içtenlikle kutlar, saygılarımı sunarım.

Ahmet Biber
Şavşat İlköğretim Müfettişi

★

Tüm umutlarımızın toplandığı genel kurulda eğitim sorunlarımızın halk yararına çözüme ulaştırma yolunda başarılar diler, saygılar sunarım.

Öğretmen—Uşak
Galip Akın

★

Öğretmenin kurtuluş yolunun halkın kurtuluşundan ayrı düşünülemeyeceği bilincinde olduğuna inandığımız genel kurul delegelerine Bafra'lı tütün üreticisi olarak başarı dileklerimizi iletiriz.

Hayrulah Dağdelen
Langerli Köyü — Bafra

★

Eğitim ve öğretimimizin halktan yanalık savaşını devrimci doğrultuda inançla yürüten örgütümüzün tüm üyelerine genel kurul çalışmalarında başarılar diler, saygılar sunarım.

Salim Kara

★

Bugün işbirlikçilere dış ve iç sömürücülere hizmet eden, onlara insan gücü hazırlayan, dengesiz, eşit olmayan bozuk eğitim düzeninin çalışan ve sömürülenler yararına değiştirilmesinde büyük katkıları olacağına inandığım genel kurulun gündemindeki konularını halkla bütünleşme (devrim için eğitim) yolunda ağırbaşlılıkla karara bağlanması için en içten başarı dileklerimizi sunarım.

Çamaltı Ortaokulu Öğretmeni — Beykoz
Cemal Durgun

★

Halkımızın demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinde işçi sınıfımızın yanında yer alan yiğit ve fedakâr öğretmenlerimizin devrimci örgütü TÖB-DER'i kararlı mücadelesinden dolayı kutlar, işçi sınıfı sosyalist partisi adına başarılar dileriz.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Başkanlık Kurulu

★

Uzun yıllar uyutulmuş halkımızın uyandırılması, üretken ve ulusal eğitim davamızın başarılması görevini üstlenmiş devrimci öğretmenlerimizin değerli temsilcilerini, işçi-köylü ittifakının sağlanmasında önderlik görevini eksiksiz bir biçimde yapmaya çalışan YSE işçileri adına saygı ile selâmlar, genel kurul çalışmalarınıza sürekli başarılar dileriz.

Genel Başkan Vekili — *Genel Sekreter*
Safa Sert — *Sabahattin Karslıoğlu*
KÖYYSE-İŞ Sendikası Adına

Devrimci öğretmen arkadaşlarımızın bugüne kadar verdikleri demokratik mücadele ülkemizde önemli aşamalara ulaşmıştır.

Başta işçi sınıfımız olmak üzere, halkımızın demokratik iktidarı için Partimizin vereceği kararlı siyasal mücadelede tüm demokratik kuruluşların güçbirliğiyle oluşturulacak demokratik cephenin güçleneceğine inanıyoruz.

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelemizin önde gelen kuruluşlarından biri olan TÖB-DER'in güçlü bir demokratik cephe içinde tutarlı ve kararlı bir tavır alacağına inancımız tamdır.

TÖB-DER genel kuruluna başarılar dileriz.

Başkan Ali Kar
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Ankara İl Yönetim Kurulu Adına

★

II. olağan genel kurulunuzun başarılı geçmesini diler, tüm devrimci öğretmen dostlarımızı selâmlarız.

Halk Oyuncuları

★

İşçi sınıfının onurlu mücadelesini veren DİSK SOSYAL-İŞ Sendikası adına ülkemizde demokrasi ve özgürlük ortamının kurulup yerleşmesi halkımızın aydınlatılması yolunda yiğitçe davranmış ve davranmakta olan tüm öğretmen kardeşlerimizi kutlar,

Genel kurula başarılar dileriz.

Özcan Keskeç
Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı

★

Yoğun çalışmalarda bulunmam nedeniyle muhterem kongrenize icâbet edemiyeceğimden dolayı üzgünüm. Gönlüm sizlerledir.

Kongrenizde karar altına alınacak hususların vatana, müesseselerine ve çalışanlara hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle Türk sivil havacıları adına en derin sevgi ve saygılarımı sunarım.

Hava-İş Sendikası Genel Başkanı
Erdoğan Balrı

★

Halkımızın demokrasi mücadelesinde önemli bir yeri olan kuruluşumuzun bu yolda çabasını sürdüreceğine olan güvenimizi bildirir, genel kurulumuza başarılar dilerim.

Dinçer Doğu
Kimya-İş Sendikası Genel Başkanı

★

Akdedilmekte olan kongrenizin tüm çalışmalar için hayırlı olması temennisiyle sayın öğretmenlerimizi saygı ile selâmlar, güçlü olmanız dileğiyle, başarılar dileriz. Saygılarımızla.

Tez Büro-İş Yürütme Kurulu

İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı XVI. genel kurulu TÖB-DER in genel kurul çalışmalarının Türk öğretmenine ve Türk halkına yaraşır şekilde olmasını içten temenni eder, başarılar diler.

Divan Başkanlığı

★

Ülke sorunlarına titizlikle eğilen devrimci çabalarınızı yürekten destekler her zaman yanınızda olduğumuzu bildiririz. Genel Kurula başarılar dileriz.

Dostlar Tiyatrosu

★

Bugünkü koşullar içinde emperyalizme, faşizme karşı Türk halkını uyandırmada ve uyanık tutmada baş rol öğretmene düşmektedir. Bu savaşta başı çeken TÖB-DER'i kutlar, bu anlayış içinde kongreye başarılar dileriz.

Mustafa Cenik
17 Nisan Köy Enstitülerini
Sevenler Derneği Başkanı

★

İlerici, yurtsever ve halkçı öğretmenlerimizin en büyük örgütünün kongresine işçi sınıfımızın saygılarını sunar, emekçi halkımızın ve işçilerimizin düşüncelerine ortak olan öğretmenlerimize daha başarılı çalışmalar dileriz.

Kemal Sülker
DİSK Genel Sekreteri

★

Emekçi halkımızın haklı mücadelesinde, işçi sınıfının yanında daima yeralmış olan öğretmenlerimize ve onu temsil eden büyük Kurultayınıza içten başarılar dileriz.

Aydoğan Gezer
Türk Sağlık İşçileri Sendikası
Genel Yürütme Kurulu Adına

★

İşlerimizin çok yoğun olması ve yöneticilerimizin çoğunluğunun seyahatte bulunması nedeniyle kongrenize katılamadığımız için üzgünüz. Ülkemizin toprağıyla ve insanlarıyla, birlikte çağdaş uygarlık düzeyine yükselmesini amaçlayan Atatürk devrim ve ilkelerinin anlatılması, korunması ve yaşatılması Türk öğretmenlerinin eliyle, kafasıyla ve diliyle mümkün olacaktır. Bu şaşmaz gerçeğe inanıyor ve Türk öğretmenlerini saygıyla selâmlıyor, cesur ve inandırıcı kararlar almaları yolunda onlara başarılar diliyoruz. Saygılarımızla.

Erol Aykas
Ges-İş Sendikası Merkez Yürütme
Kurulu Adına Genel Başkan

★

Geçmiş yılların baskı dönemlerinde demokrasiyi savunmada başarılı sınav vermiş halkımızdan koparılamaz gücünü ispat etmiş, fedakâr öğretmenlerimizin şanlı örgütü TÖB-DER, daha güçlenmiş olarak yaptığı bu genel kurul ile demokrasi cephesinin kıvanç kaynağıdır.

Bugün sınırları genişletilmeye çalışılan demokratik ortamda geçmişte elinden alınmış örgütlenme haklarını daha üst düzeyde elde etmeye yönelik mücadelesinde TÖB-DER'e başarılı bir genel kurul dilerim. Saygılarımla.

Şaban Ormanlar
Mimarlar Odası Başkanı

★

Zor engelleri aşarak, bugün Türkiye öğretmenlerinin büyük ve güçlü örgütü TÖB-DER'e ulaşan örgütlenmemiz; ülkemiz gerçeklerinden soyutlanamaz. Geri bırakılmışlıktan kurtulunmadıkça, eğitimin de özgür nitelikler taşımayacağı açıktır. Yapılacak çalışmaların bu temel gerçek doğrultusunda geçeceği inancındayız. Genel Kurula çalışmalarında başarılar diler, saygılar sunarız.

Cemal Dağdelen — Hüseyin Ayraler — Dursun Aydın — Fatma Özarıcı — Fatma Dağdelen — Sabriye Macit — Ayşe Erdoğan — İbrahim Macit — Durmuş Kara — Halil Halıcı — Emin Müderrisoğlu — Hayati Yılmaz — Cemile Yılmaz — Cavit Çalışkan — İbrahim Gündoğdu — Yakup Kabalı — Saffet Akbulut — Ali Demir — Hasan Öksüz — Ahmet Demir — Metin Özarıcı.

Bafra Şubesi Üyeleri

★

Kendi kurtuluşunu halkımızın kurtuluşu ile özdeşleştiren öğretmenlerin örgütü TÖB-DER'in 2. olağan kongresini en içten duygularımızla kutlar, alınacak kararların demokrasi ve bağımsızlık mücadelemizi geliştirecek yönde olmasını dileriz.

Ankara Merkez Cezaevi TÖS Davası
Hükümlüleri
İbrahim Ata — Mehmet Günay —
Abdurrahman Kaplan adına

★

Kısa zamanda aranızda olmak dileğiyle kongremizin başarılı geçmesini diler, tüm delege kardeşlerimi özlemle selâmlarım.

Abdulah Mutlu
Van Cezaevinde Tutuklu

★

Delege arkadaşlarımıza genel kurul çalışmalarında öncelikle başarılar dileriz. Günümüz dünyası kapitalist-emperyalist ve sosyalist dünyadır. Ülkemiz birinci blokun uzantısında geri bıraktırılmış ülkedir. Eğitimin bozukluğu bu temel yapıdan soyutlanamaz. TÖB-DER'in görevi üyelerinin demokratik hak ve özlemleri doğrultusunda yerini almaktır. Bu görev gerçek demokrasinin oluşturulmasıdır. Bu anla-

yış pratiğimizin can damardır. Yerimizi ezilen çoğunluğun devrimci gelişim gerçeği yanında demokratik baskı grubu olarak bilerek ve inançla almalıyız. Zengin deneylerin, doğru sonuçların TÖB-DER çalışmalarında ilke olarak, uygulama olarak benimsenmesi bizce yapılması en belirgin görevdir. Doğru ilke-doğru tavır-doğru uygulama yolunda genel kurula selâmlar.

Metin Özarıcı
Bafra Şubesi Yönetim Kurulu adına

★

Yıllardan beri ezilen halkımızın sorunlarına ışık tutan örgütümüzün 2. olağan kongresinin öneri ve kararlarında başarılı olmasını dileriz.

Gemlik Şubesi

★

TÖB-DER genel kurul toplantısının öğretmen ve yurt sorunlarıyla ilgili çalışmalarından kıvanç duymaktayız. Şubemiz adına kutlar, geçmişten geleceğe akan bir ışık gibi başarılar.

Arguvan Şubesi Yönetim Kurulu

★

Mesleki dayanışmanızın pekiştirilmesi için yapılan uğraşların bununla kalmayıp, proletaryanın mücadelesine katkıda bulunmak üzere, bize düşen görevin disiplinli bir şekilde yürütülmesine aydınlık, gerçek karar alınacağına inanır, çalışmalarını kutlarız.

Hanak Şubesi Yönetim Kurulu

★

Eğitim alanında zor koşullarda görev yaparak en ağır yükü çekmekte olan öğretmenlerimiz gerici, sömürücü çevrelerin yoğun ideolojik, politik ve fiilî saldırılarına da göğüs germektedirler.

Egemen çevreler kıyım, dayak, öldürme girişimleri ile öğretmenleri sürdürdükleri, yurtsever ve haklı çabalarından alıkoyamayınca, ekonomik-demokratik mücadele araçları olan sendikaları da yoketmişlerdir.

Öğretmenlerimizin son birkac yıldan beri sürdürdüğü bu zorlu mücadele, ülkemizde sermayenin egemenliğine karşı çalışanların geliştirdiği demokrasi cephesinin bir parçası halindedir.

Bu mücadelenin daha da güçlenmesi yolundaki cabalarınızda yanınızda olacağız. Kongreye başarılar dileriz. Saygılarımla.

Teoman Öztürk
TMMOB Başkanı

★

Dernekler Kanunu ile getirilen ağır hükümlerin değiştirilmesinde ve sendikal hakların elde edilmesinde gerekli girişimlerini sürdüreceğine inandığımız Kongrenizin değerli delegelerine başarılar ve saygılar sunarım.

Dr. Cevat Alkan
Teknik Öğretmenler Derneği
Genel Başkanı

★

Genel Kurulunuzun Türk millî eğitimine ve tüm öğretmenlerine ışık tutacağına olan inancımızı bildiririz, saygılar sunarız.

Of Şubesi

★

TÖB-DER 2. olağan genel kuruluna yurt dışındaki öğretmenler olarak genel kurulunuza başarılar diler, dayanışmamızı bildiririz.

Federal Almanya'daki
Türkiye'li Öğretmenler Derneği

★

Güzel dünya yaratmak için çaba harcayan, en büyük gücümüz halkımızın kurtuluşu için uğraş veren yandasınız. Halkevciler olarak, genel kurulunuzu içten başarı dileklerimle kutlar, saygılar sunarım.

Mustafa Kemal Can
Halkevleri Beykoz Şubesi Başkanı

★

Tüm gerici ve egemen güçlere karşı, Türkiye'de çağdaş eğitimin uygulanması ve ezilen Türk halkının bilinçlendirilmesinde TÖB-DER'e büyük görevler düşmektedir. Bu doğrultuda kararlar alınmasında Genel Kurula başarılar dileriz.

Yusuf İnön
Torbalı Şubesi Adına

★

Kurumumuzun kurultayı da 7-10 Temmuz günlerine rastladığından genel kurulunuza katılma olanağını bulamayacağımı üzülerek bildirir, ülkücü öğretmen kardeşlerime ışıklı yollarında başarılar dilerim.

Ömer Asım Aksoy
Türk Dil Kurumu Genel Yazmanı

★

Demokratik mücadelemizi daha da güçlendirecek Genel Kurul toplantısının başarılı geçmesini dilerim.

Hamit Serhatbeyi
Oğuzeli Şubesi

★

Olanaksızlıklarım nedeniyle içinizde bulunamayışımın üzüntüsü içindeyim. Toplantının yurt ve toplum sorunları doğrultusunda başarılı olmasını diler, saygılar sunarım.

Mehmet Ali Bilir
Elâzığ Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi

★

Yirminci asırda geri bırakılmış Türkiyemizde, kendi bünyemiz içinde bölünmeleri ve çelişkilerimizi ortadan kaldırıp birleşik bir dayanışma içerisinde, ilerici mücadelemiz için

bütün dost ve meslekdaşlarına çağrıda bulunur, 7—8—9—7/74 tarihindeki kongrenizde mücadelemizde başarıları arzularım.

Siverek Şubesi Üyesi
Mehmet Gengeç

★

Genel Kurulumuzu oluşturan ülkemizin bilgi ve aydınlık taşıyıcısı sayın öğretmenlerimizi saygı ve sevgiyle selâmlar, olumlu kararlara varan çalışmalar yapmanızı candan dilerim.

Emekli Albay
Yaşar Başaran

★

TÖB-DER II. Olağan Genel Kuruluna yurt dışındaki öğretmenler olarak genel kurulunuza başarılar diler, dayanışmamızı bildiririz.

TÜRKİYELİ ÖĞRETMENLER DERNEĞİ
TOD 1 Berlin 21 Emdener Str. 39

★

Uşak İli Eşme İlçesi devrimci üyemiz Eyüp Tozan 8.7.1974 akşamı evine giderken 10 faşist komanda tarafından feci şekilde dövülerek, öldü sanılarak bırakılmıştır. Üyemiz 10 günlük doktor raporu almıştır. Olay içlmezide geniş tepki uyandırmıştır. Bilgilerinize sunar, ilgilerinizi bekleriz. Saygılarımızla.

Hüseyin Bozkurt
Eşme Şube Başkan Yardımcısı

★

Atatürk ilkeleri ışığı altında Türk eğitim ve öğretimine Türkiyemizin geleceğine ışık tutacak kararların alınmasını bekler genel kurula sonsuz başarılar dilerim.

Hamit Çiftçi
Kars Şube Başkanı

★

70 bin öğretmeni bağrında toplayan Türkiye'nin en güçlü öğretmen örgütü olarak örgütlü örgütsüz 250 bin öğretmen sizleri izlemektedir. Alacağınız olumlu kararlarda başarılar ve Türk öğretmeni için mutlu yarınlar dileriz.

Ali Ateş
Tarsus Öğretmenler Derneği Adına

★

Genel Kurul çalışmalarınızda başarılar dileriz. Arkadaşlarımızın daha güçlü bir örgüt için atılımlarını bekler, içtenliklerle saygılarımızı sunarız.

Şavşat Şubesi Yönetim Kurulu

★

Ülke sorunlarının çözümünde kendilerine düşen görevi çıkarılan çeşitli engelere rağmen bugüne değin başarıyla sürdüren TÖB-DER'li öğretmenler bundan sonra daha da hızlanarak mücadeleye devam edeceklerdir. Genel Kurulumuza devrimci doğrultuda alacağı kararlar için yürekten başarılar dileriz.

Trabzon ve Maçka Şubesi

Tüm devrimci öğretmenlerin inanç ve güvençle bağlı bulunduğu TÖB-DER olağan genel kurul toplantısında Atatürk ilkelerine ve memleket yararına alacağınız kararları destekliyoruz. Türk milli eğitimini amacına ulaştırmak istiyen ve Türk öğretmenlerin huzur güven getirme çabasında olan Milli Eğitim Bakanı Sayın Mustafa Üstündağ'ın yanında olduğumuzu bildiririz. Saygılarımla

Ardahan Öğretmenler Derneği adına
Başkan
Çimşit Demirci

★

Genel Kurulumuzun ulusumuzun çıkarları doğrultusunda yapacağı çalışmaları ve alacağı kararları gönülden desteklediğimizi bildirir, başarılar dileriz.

Korkuteli Şubesi Yönetim Kurulu

★

Geri bıraktırılmış Türkiyemizin temel çelişkilerini özünden kavramış dayanışma ve örgütlenmenin gereğine inanmış egemen güçlerin tüm tezgâhlamalarına rağmen sosyal uyanışı omuzlamak yürekliliği ve bilinci içinde bulunan dost arkadaşlarımıza 2. olağan kongrede revrimci uğraşta üstün başarılar diler, sevgi ve saygılar sunarız.

Diyarbakır Şubesi

★

12 Mart döneminden bu yana yurt yararına demokratik çaba gösteren yegane öğretmen örgütü olan devrimci, halkçı, ilerici TÖB-DER'in genel kurul kongresinde bulunamadık. Tüm hareketini benimsediğimiz TÖB-DER'in ezilen ve sömürülen halkımız için demokratik kararlar alması ve kongrenin başarılı geçmesini diler halka ve halk dostlarına selamlar, sevgiler.

Silvan Şubesi Adına
Mehmet Sait Güllü

★

Dayanışma ve örgütlenmenin gereğine inanmış özgürlük savaşının mücadelesini veren gerçek uğraşıların asıl ve adil sahibi sosyal uyanışı omuzlanmak bilinci içinde bulunan Türk öğretmenine 2. olağan kongrede başarılar diler, saygılar sunar.

Şehmus Gümüşçü
Bismil Şubesi Adına

★

Geri bıraktırılmak istenen Türkiyemizde kısa zamanda örgütlenerek yerini bulan öğretmen toplumumuzun bugüne dek olduğu kadar bundan sonra da yurt yararına çalışacağı güvenciyle sürdürmekte olduğumuz toplantının başarılı geçmesini içtenlikle diler, nezdinizde tüm kongre üyelerine saygılarımı sunarım.

Erdoğan Kalaycı
Ödemiş Şube Başkanı

haberler

GÖKSOY BERAAT ETTİ

TÖB-DER Tonya Şubemiz üyelerinden Tonya Lisesi Türkçe Öğretmeni Muhittin Göksoy, yargılandığı Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan yargılaması sonunda beraat etmiştir. Göksoy, hakkında TCK'nunun 142/1,2 maddelerine muhalefetten dava açılmıştı. Göksoy'un 1969 yılında bir akrabasına çektiği tel ve yazdığı mektuplar postadan çalınmış, bu mektup ve tellerle komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla hakkında dâva açılmıştı.

ALTIOK BERAAT ETTİ

TÖB-DER Yozgat Şubemiz üyelerinden Mustafa Altıok, yargılandığı Yozgat Ağır Ceza Mahkemesince 2.7.1974 günü beraat ettirilmiştir. Altıok geçen yıl köy kahvesinde yaptığı bir konuşma üzerine köy muhtarı tarafından ihbar edilmiş ve TCK'nunun 142. maddesine aykırı hareket ettiği iddiasıyla hakkında dâva açılmıştı.

PÜLÜMÜR KAYMAKAMI YASA DİNLEMİYOR

TÖB-DER Pülümür Şubemiz üyesi ve Pratik Kız Sanat Okulu Öğretmeni Nermin Sancar, bundan bir süre önce Pülümür Kaymakamı M. İhsan Uğurcan tarafından görevden uzaklaştırılmıştır. Sancar hakkında yapılan soruşturma sonunda görevden uzaklaştırılma işleminin keyfi olduğu saptanmış ve Valilik Sancar'ın hemen görevine başlatılmasını istemiştir. Buna rağmen kaymakam Sancar hakkındaki işlemi sürdürmüştür. Uğurcan bu konuda şöyle demektedir: «Ben burada olduğum sürece onu göreve başlatmam.»

HALÂ GÖREVE BAŞLATILMADILAR

«Ünye - Kızıldere Olayları» üzerine 28.3.1972 tarihinde gözaltına alınıp tutuklanan ve af yasasından sonra tahliye edilen TÖB-DER Ünye Şubemiz üyelerinden Hüseyin Gümüş ile Hasan Aslan halen görevlerine başlatılmamışlardır.

DANIŞTAY BURDUR VALİSİNİN DÖRT İŞLEMİNİ DURDURDU

Danıştay Beşinci Dairesi, bundan bir süre önce Burdur Valisi Ömer Naci Bozkurt tarafından görevden uzaklaştırılan TÖB-DER Yeşilova Şubemiz üyelerinden Dursun Utku, Ökkeş Karaoğlan, Ali Tekeli ve Veysel Durmuş haklarındaki işlemi durdurmuştur.

DANIŞTAY BAKANLIĞIN İKİ İŞLEMİNİ DAHA DURDURDU

Danıştay Beşinci Dairesi, bundan bir süre önce İçel Valiliği tarafından «görevden uzaklaştırılan» TÖB-DER Mut Şubemiz üyelerinden Sadettin Kunt hakkındaki işlemi dava sonuna kadar durdurmuştur. Öte yandan Danıştay Beşinci Dairesi TÖB-DER Kırıkkale Şubemiz üyelerinden Hakkı Şimşek hakkındaki Milli Eğitim Bakanlığının «görevden uzaklaştırma» işlemini de durdurmuştur.

DANIŞTAY BAKANLIĞIN İKİ İŞLEMİNİ İPTAL ETTİ

Danıştay Beşinci Dairesi, bundan bir süre önce yürürlükte olmayan yasa maddesine göre bakanlık emrine alınmış bulunan üyemiz Bahri Akbulut hakkındaki işlemi iptal etmiştir. Öte yandan Danıştay Onuncu Dairesi de üyelerimizden Rasim Yazır'ın atamasının yolluksuz yapılma işlemini iptal etmiştir.

TERFİ ETTİRİLMEDİ

TÖB-DER Boyabat Şubemiz üyelerinden Zeynel Ayrancı, 1969 — 1970 öğretim yılında hiçbir teftiş görmediği halde teftiş görmüş gibi kabul edilerek terfi ettirilmemiştir. Ayrancı hakkındaki bu haksız işlem Danıştaya götürülecektir.

TÖS VE TÖB-DER'LİLERE GÖREV VERİLMİYOR

Birçok yerlerde olduğu gibi Keşan'da da TÖS'e ve TÖB-DER'e üye öğretmenlere puanları kasten düşük gösterilerek yöneticilik görevi verilmemektedir. Buna karşılık hiçbir öğretmen kuruluşuna üye olmayan «suya sabuna dokunmayan» ilköğretim müdürüne ve ilköğretim müfettişlerine boyun eğen kişilere bu görevler verilmektedir. Yıllardan beri sürüp giden bu haksız uygulamaların öğretmenler arasında üzüntü ve tepki yaratmaktadır.

ÜNİVERSİTEYE ALINMADI

TÖB-DER Çorum Şubemiz üyelerinden Ticaret Meslek Lisesi Öğretmeni Hüseyin Dertsiz «Lise mezunu olmadığı» gerekçesi ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine öğrenci olarak alınmamıştır.

TÜRK-DİL KURUMUNDAN TÖB-DER'E

Sayın Ali Bozkurt
TÖB-DER Genel Başkanı
Ankara

Yeni Ortam gazetesinin 18 Haziran günlü sayısındaki yazınızda arılaşan dile yönelmeyenleri uyaran ve Türk Dil Kurumunu yıpratma çabası içinde bulunanları yeren satırları görmekten büyük kıvanç duyduk.

Dilimizin ulusal kimliği içinde gelişmesinin en güçlü yardımcıları, ülkücü öğretmenlerimizi, sizin kişiliğinizde saygı ile selâmlar, hepsine kutsal görevlerinde başarılar dileriz.

Ömer Asım AKSOY
Genel Yazman

İHRAÇ

Onur Kurulumuz, TÖB-DER Erzincan Şubemiz üyelerinden Abdurrahman Sukayar'ı 28.5.1974 tarihinde tüzüğümüze aykırı davranışları yüzünden dernek üyeliğinden ihraç etmiştir.

BOYKOTA KATILDILAR DİYE...

Bakanlıktan Millî Eğitim Müdürlüklerine bir genelge gönderilerek ticaret liselerinde meslek dersi okutacak ilkokul öğretmenlerinin hiçbir ceza almamış olmasına dikkat edilmesi istenilmiştir. Bu konuda Fındıklı Şubemizden gelen telde şöyle denilmektedir:

«İlkokul öğretmenlerinin yüzde sekseni boykota katıldıkları gerekçesiyle cezalandırılmışlardır. Bu durumda bu meslektaşlarımız meslek dersi okutma görevini alamıyacaklardır. Bu apaçık bir haksızlıktır. Bu haksızlıklar ne zamana kadar sürüp gidecek?»

ERZİNCAN'DA BASKILAR SÜRÜYOR

TÖB-DER Erzincan Şubemiz ve üyelerimize karşı yönetici kadroların baskıları sürmektedir. Son olarak şubemizin 6.4.1974 günü temsil ettirmek istediği Nazım Kurşunlu'nun «Merdiven» adlı oyunu için Halk Eğitim Merkezi Salonu şubemize verilmemiştir. Oysa Kapalı Spor Salonu Türkeş'in ve MHP'nin propagandasının yapıldığı «Ülkü Gecesi» için verilmiştir.

25.4.1974 günü şubemiz adına oynatılmak istenen «Kara Düzen» adlı oyuna ise «bu eser politiktir» gerekçesiyle salon verilmemiştir.

11.6.1974 günü şubemizce düzenlenen «Ozanlar Gecesi» için de Kapalı Spor Salonu verilmemek istenmiş ve ancak bir senatörün karışması üzerine solan verilebilmiştir. Bu geceye katılan ozanlardan Mehmet Koç, hiçbir gerekçe gösterilmeden, program sonunda polisler tarafından yakalanıp bilinmeyen bir yere götürülmüştür. Şubemizin gecesine katılan konuk ozanın nerede olduğunu ve durumunu öğrenmek için Emniyet Amirliğine giden Şubemiz Başkanı Mehmet Ali Çetin ile üyelerimizden Mustafa Terzi'nin üzerleri aranmış ve kendilerinin emniyet âmiri ile görüştürülmeleri önlenmiş ve daha sonra da polislerce kovulmuşlardır. Karakolda dövülen Koç, daha sonra da Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

ÖZER, AĞIR CEZADA YARGILANACAK

TÖB-DER Finike Şubemiz üyelerinden, Yazır köyü öğretmeni Kâzım Özer ve Finike Orman İşletme Bölge Şefi Mehmet Posat, **«Komünizm propagandası yapmak ve kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça övmek, halkı kanunlara itaatsizliğe teşvik etmek»** iddialarıyla mahkemeye verilmişlerdir. Özer ve Posat köylüleri kooperatif kurarak örgütledikleri için çıkarları bozulan zengin bir aileye mensup kişiler tarafından ihbar edilmişlerdir. Muhbirler, Özer ve Posat'ın kahvede kooperatifçilik çalışmaları sırasında Amerikanın aleyhinde bulunduklarını, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını övdüklerini, köylünün işçi olarak gündeliğinin az ağaların kazancının ise çok olduğunu söylediklerini ihbar etmişlerdir.

BURDUR'DA BEŞ ÜYEMİZ BERAAT ETTİ

TÖB-DER Burdur Şubemiz üyelerinden Mustafa As, Güven Uçkan, Himmet Özcan, Nevzat Aksoy ve Hüseyin Sanlı yargılandıkları Burdur Ceza Mahkemesince 4.6.1974 günü oybirliği ile beraat ettirilmişlerdir. Üyelerimiz TCK'nunun 142. maddesine muhalefet ettikleri iddiasıyla 1971 yılında gözaltına alınmışlar ve iki ay kadar tutuklu kalmışlardı.

ŞEN'İ YİTİRDİK

TÖB-DER Kiraz Şubemiz üyelerinden Hüseyin Şen, geçirdiği bir trafik kazası sonunda aramızdan ayrılmıştır.

Şen'in ailesine, yakınlarına ve tüm arkadaşlarına başsağlığı diler, acılarını paylaşırız.

TÖB-DER

ÖZKAN'I YİTİRDİK

TÖB-DER Bucak Şubemiz üyesi ve Bucak Lisesi Edebiyat Grubu Öğretmeni Abdurrahman Özkan 30.6.1974 günü görevi başında geçirdiği bir kalp krizi sonunda aramızdan ayrılmıştır.

Özkan'ın ailesine, yakınlarına ve tüm arkadaşlarına baş sağlığı diler, acılarını paylaşırız.

TÖB-DER

AŞKIN AÇIĞA ALINDI

Bundan bir süre önce karakolda halkın gözüönünde jandarma üsteğmeni tarafından dövülen Mazgirt Darıkan Bucağı Öğretmeni Düzgün Aşkın, 14 gün tutuklu kaldıktan sonra tahliye edilmiş, fakat arkasından da açığa alınmıştır.

DİYARBAKIR EĞİTİM ENSTİTÜSÜNDEKİ BASKILAR

Diyarbakır Eğitim Enstitüsü, 30.4.1974 günü güvenlik kuvvetleri tarafından basılarak aranmıştır. Yapılan aramada faşist öğrencilerin dolaplarında bulunan biçaklar alınmamış, üstelik de bu öğrenciler polisler tarafından onurlandırılmıştır. Buna karşılık Ramiz Çelik adlı öğrenci dolabında Kitle, Yeni ortam, Cumhuriyet gazeteleri bulunduğu için polisler tarafından bir hayli tartaklanmıştır. Polis şefi Hüseyin Avcı, Ramiz Çelik'e şunları söylemiştir:

«Sani en kısa zamanda vurdurum. Vurdurmazsam anam avradım olsun. Seni vurdurduğum zaman Ecevit, Üstündağ, TÖB — DER seni kurtarabilirlerse kurtarsınlar.»

Diyarbakır Eğitim Enstitüsü öğrencileri üzerindeki baskılar dayanılmıyacak kadar artmıştır. Bu konuda MİT, Vali Enstüti Müdürü, Müdür Yardımcıları ve faşist öğretmenler tam bir işbirliği içindedirler. Yukarıda adı geçen pollis şefi Avcı **«Milliyetçi öğretmenlerden bir tek kişi yerinden alınırsa, tüm devrimci öğrencilerin sonu olur»** demektir.

YENİ KURULAN ŞUBELERİMİZ

BİLECİK : Başkan Süleyman Özkan, Sekreter Aziz Aktuğ, Sayman Mustafa Demiray, Üye Feyyat Tunga, Üye Hilmi Bilgin.

AYVALIK : Başkan Mehmet Akın, Sekreter İbrahim Fazlıoğlu, Sayman Tuncer Arkun, Üye Cumhur Yıldız, Üye Basri İlhan,

MENEMEN : Başkan Hüsamettin Tanrıverdi, Sekreter Aziz Topuz, Sayman Mustafa Yontucu, Üye Osman Ertan, Üye Mustafa Tutol.

SİNCAN : Başkan Nuri Durmuş, Sekreter Nurettin Yazgan, Sayman Muharrem Yılmaz, Üye Hasan Yıldırım, Üye Mehmet Emir.

BİGADİÇ : Başkan İsmail Uçar, Sekreter Hüseyin Bilgiç, Sayman Tahir Karaman, Üye Ahmet Akça, Üye Memet Kavdır.

OSMANCIK : Başkan Aydın Ülgül, Sekreter Lütfü Gözübüyük, Sayman İsmail Çınar, Üye Ali Bostan, Üye Mustafa Sezgen.

ABANA : Başkan Recep Aygen, Sekreter Yıldırım Akan, Sayman Bekir Ünlü, Üye Müyesser Akın, Üye Hamdi Çetinkaya.

SUSUZ : Başkan Kâzım Sönmez, Sekreter Rıza Sönmez, Sayman İbrahim Oğuzoğlu, Üye Paşa Onur, Üye Hüseyin Çelik.

PINARHİSAR : Başkan Yılmaz İnan, Sekreter Hüsnü Güngör, Sayman Yaşar Vural, Üye Erdoğan Demir, Üye Yüksel Önal.

ÇATALÇAM : Başkan Cengiz Köroğlu, Sekreter Abit Küçükaslan, Sayman Zeki Kılıçkap, Üye Mehmet Keliber, Üye A. Eralp Mengili.

GÜRCÜŞ : Başkan M. Nuri Canpolat, Sekreter Şehymus, Altunç, Sayman Şemseddin Yıldız, Üye Mehmet Erpolat, Üye N. Siraç Çetin.

NİKSAR : Başkan Duran Atlı, Sekreter Şerafettin Hizarcı, Sayman Talat Özdemir, Üye Bahattin Selimbeyoğlu, Üye Naci Özdemir.

ZİLE : Başkan Salman Poyraz, Sekreter A. Galip Hamamcıoğlu, Sayman Hamdi Kiraz, Üye İbrahim Öz, Üye Mustafa Yıldırım.

BORNOVA : Başkan Alan, Sekreter Ekrem Acar, Sayman Ramazan Sözal, Üye İsmail Özdemir, Üye Mümin Durmaz.

AKÇAKOCA : Başkan Emretüin Keskin, Sekreter Mehmet Çetinbaş, Sayman Turan Binay, Üye Hüseyin Lokum, Üye Özdal Alas.

MURADİYE : Başkan Şefik Yıldız, Sekreter M. Sena Ekinci, Sayman Ahmet Çakaner, Üye Kemal Bayram, Üye Servet Kan.

ŞARKIŞLA : Başkan Yusuf Karabulut, Sekreter Hüseyin Aslan, Sayman Osman Arıkök, Üye Nazmi Alpdoğan, Üye Ali Öksüz.

POSOF : Başkan Nevzat Özyiğit, Sekreter Alibey Şentürk, Sayman Zakir Özyılmaz, Üye Ahmet Uzun, Üye Zeki Uygun.

KEŞAP : Başkan Ahmet Kasar, Sekreter İbrahim Aktan, Sayman Hüseyin Yılmaz, Üye Şavku Maraş, Üye Ömer Özdemir.

GERMENCİK : Başkan Mesut Özcan, Sekreter Mestan Kılınç, Sayman Medet Arıkan, Üye Mehmet Küçük, Üye Erol Ertan.

KONGRELERİNİ YAPAN ŞUBELERİMİZ

ÇORLU : Başkan Ahmet Algül, Sekreter Ali Rana Saatçi, Sayman Necdet Dizman, Üye Mustafa Ateş, Üye Mustafa Korkmaz.

VEZİRKÖPRÜ : Başkan Celâl Çelen, Sekreter Cemalettin Çankaya, Sayman Aynur Güngör, Üye Kâmil Yüksel, Üye Selâhattin Eyyübi Baydar.

ŞIRNAK : Başkan M. Bayram Kadirhan, Sekreter A. Rahmi İlter, Sayman Nezih Yalçın, Üye Şevket İlhan, Üye Gürgün Sökmen.

MİHALIÇÇIK : Başkan Mustafa Dönmez, Sekreter İbrahim Gerede, Sayman Yalçın Uğuz, Üye M. Yaşar Gültekin, Üye Mustafa Atak.

KAYSERİ : Başkan Ünsal Polatkan, Sekreter Necmettin Kulkuy, Sayman Bekir Hurşit, Üye Mehmet Dilbaz, Üye Ahmet Durgun.

OF : Başkan Hayrullah Tutar, Sekreter Hüseyin Tokgöz, Sayman Cahit Öner, Üye Ekrem Kumaş, Üye Öner Tamcan.

ERDEMLİ: Başkan Kemal Öztürk, Sekreter Fatma Aytan, Sayman Mehmet Pekel, Üye Mehmet Babacan, Üye Oruç Göybulak.

GÜMÜŞHACIKÖY : Başkan Mehmet Kaya, Sekreter Hulusi Talaş, Sayman Feyzullah Semiz, Üye Mustafa Çelik, Üye Faik Demirci.

KİRAZ : Başkan Mustafa Teker, Sekreter Fehmi Ünalmış Sayman İsmet Yürük, Üye M. Emin Sevgel, Üye Yaşar Çetinkaya.

HEKİMHAN : Başkan Hüseyin Kaynarca, Sekreter Uygun Esin, Sayman Bayram Kocaoğlu, Üye Yücel Kılıç, Üye Vahap Çelik.

DADAY : Başkan Hüseyin Ağdemir, Sekreter Mahmut Binan, Sayman Kadir Demer, Üye Ahmet Kebapçı, Üye Yaşar Pirci.

ALUCRA : Başkan Hilmi Bahçekapılı, Sekreter Fevzi Çelik Kıvrak, Sayman Hicabi Ağca, Üye Halil Eser, Üye Halil Bodur.

KASTAMONU : Başkan İbrahim Özipek, Sekreter Osman Yüzer, Sayman Ruhi Aşıkoğlu, Üye Osman Uludağ, Üye Hasan Kalkan.

ADYÖD'ÜN ÇAĞRISI

Sen bugün üniversiteler giriş sınavına katılacak olan yaklaşık 250 bin kişiden birisin. Ve yüksek öğrenime katılabilecek olanların sayısının 65 bin olduğu gerçeğini gözönüne alırsak, senin dışarda kalma olasılığın % 75 dir.

Bu neden böyledir ve bu % 75 in-ki giderek % 90 ı bulacaktır - sorumluları kimlerdir?

Sebebleri araştırırken, sadece Üniversite giriş sınavının şekline ve sonuçlarına bakarak karar veremeyiz.

Emperyalizmin güdümü altında bir ülke olan Türkiye'de de eğitim düzeninin hakim sınıfların amaçlarına hizmet etmek üzere, üretimden kopuk ve ucuz beyin ihracını sağlayan bir sistem olması kaçınılmazdır. Bu sistem, bir iki yüzeysel reformla düzeltilemiyecek kadar bozuktur. Çünkü maddi temelleri asalaklaşmış, kokuşmuş kapitalist düzenin dayandığı temellere dayanmaktadır. Bunu örneklerle somutlayalım.

Eğitim, ilk ve orta öğretimden başlayarak öğrencileri hakim sınıfların hizmetine sunmak amacıyla düzenlenmiştir. 11 senelik tahsil boyunca genç körpe dimağlar, soyut, gereksiz ve gerici bir sürü dersle doldurulmakta ve tamamen halkın sorunlarından kopup, ülke gerçeklerini bilmeyen kişiler olarak liseden mezun edilmektedirler.

Ayrıca taşradan hocasız, araçsız, kitapsız, sağlık şartlarından yoksun bölgelerden gelen, fakir halk çocuklarıyla, büyük illerdeki bazı lüks laboratuarlı her türlü araç ve gereçle donatılmış, ders başına bir kaç hoca düşen bölgelerden gelen para babalarının çocukları aynı sınava sokulmaktadır. Bu açıdan baktığımız zaman üniversitelere gireceklerin hangi sınıf mensubu olacağının önceden tayin edilmiş, tesadüfi birşey olmadığını görürüz. Ayrı ayrı şartlarda yetişerek gelen öğrenciler aynı sınava sokulmaktadır. Bu açıdan baktığımız zaman üniversitelere gireceklerin hangi sınıf mensubu olacağını önceden tayin edilmiş, tesadüfi birşey olmadığını görürüz. Ayrı ayrı şartlarda yetişerek gelen öğrencileri aynı sınava sokmak göz boyayılıcıktan ve salt bu amaçla binlerce fakir halk çocuğunun umutlarını hayasızca istimar etmekten başka bir şey degildir. Sınav masraflarının halkımıza yüklediği maddi yük sorunu da ayrıdır.

Oyunun ikinci perdesi de bu parababalarının düzeninin açıkta bıraktığı binlerce fakir halk çocuğu lise mevzununun, gene bu parababaları burjuvalar tarafından «Garantili Hazırlık Kursları» adı altında iliklerine dek sömürülmesidir.

Bütün bunlar biryana, üniversiteye girildiği zaman sorun bitmiş, halledilmiş mi olacaktır? Elbetteki hayır. Çünkü bu burjuva eğitim sistemin'in son perdesi de burada oynanmaktadır. 11 senelik masraflı bir tahsilder sonra 2-3 saatlik bir imtihanla kişinin geleceği tayin edilmekte ve kazanan öğrenciler istemedikleri fakültelere doldurulmaktadır. Kişinin yeteneklerinin geliştirilmemesi ve genç dimağların kapitalist sömürü düzeninin devamı uğruna körletilmesi, halkına hizmet yerine burjuvaziye hizmet için kişi yetiştirilmesi, bu eğitim sisteminin en belirgin özellikleridir.

Bunun yanında; üniversite ve yüksek okullarda karşı karşıya bulunduğumuz parababalarının köpekleri faşist komandaların baskıları, bakımsız, yetersiz, pahalı yurtlar, güçlükle temin edilebilen ve çok yetersiz olan kredi ve burslar, fahiş fiyatlarla satılan ders kitapları, bilim adamı niteliğini kaybetmiş tüccarlaşmış bazı öğretim üyeleri, üniversite üyelerinin faşizan baskıları da yüksek öğrenimin somut sorunları olarak belirginleşmiştir. Bütün bu sorunlar; baskı ve sömürü düzenine hizmet eden yüksek öğrenim sisteminin ürünleri olarak, üniversite gençliğinin ve üniversiteye girecek arkadaşların önünde durmaktadır. Öncelikle gençliğin kendi sorunlarına sahip çıkabilmesi, bu sorunların doğrultusunda güçlü bir şekilde sesini duyurabilmesinin yolu olan örgütlenme özgürlüğü faşist tedbirler ve anti-demokratik yasalarla engellenmektedir.

Yukarıda gösterdiğimiz noktalardan hareketle; genel olarak sömürü ve baskı düzenine hizmet eden bu burjuva eğitim sisteminin, özel olarak üniversite giriş sınavı sorununun çözümlenmesi, temelde bir iktidar sorunudur.

Halkımızın ve evlatlarının bilimsel esaslar çerçevesinde, kendi davasına hizmet edebilecek bilinçli kişiler olarak yetişmesini sağlayacak olan eğitim sistemi, sömürü ve baskı düzeninin kalktığı HALK İKTİDARI ile gerçekleştirilebilir. Fakat bu aşamaya, kadar, gençliğin somut sorunları olan üniversite giriş sınavının KALDIRILMASI, halk çocuklarına eğitim olanağının sağlanması, üretime dönük eğitimin gerçekleştirilmesi vb. konularda sonuna kadar mücadele etmemiz gerekir.

Ankara'daki tüm demokratik ve anti-faşist yüksek öğrenim gençliğinin tek temsilcisi olan derneğimiz, bütün aday öğrencilerin üniversiteye alınması uğrunda her türlü demokratik mücadeleye girmekte ve yüksek öğrenim adayı arkadaşların yürüteceği demokratik mücadeleye omuzdaş olmaya sonuna kadar kararlıdır.

Gençlik şanlı mücadele geleneği ile kendisinin sorunlarının bilincine vardığını ve halkımızın davasına inanmışlığını kanıtlamıştır. Ve bundan sonraki mücadelesiyle de kanıtlayacaktır.

KAHROLSUN SÖMÜRÜ VE BASKI DÜZENİNE HİZMET EDEN EĞİTİM SİSTEMİ

A. D. Y. Ö. D.
Yönetim Kurulu

Şavşat Bölgesi Öğretmenlerinin Sorunlarıyla İlgili Bir Deneme Çalışması

Erdem UZUN
TÖB — DER Şavşat Şube Başkanı

Bir ülkede üretim araçları hangi sınıfın elindeyse, eğitim de bir üst yapı kurumu olarak bu güçlerin elinde olur. Bunu biliyoruz. O halde yurdumuzun siyasi ve ekonomik yapısını öncelikle bilmek gereklidir. Çünkü, öğretmenlerin sorunları da aynı yapıyla yakından ilgilidir. Bölge öğretmenlerinin yerel sorunları da bu yapının uzantısının içinde yer aldığından ülkemizin eğitim tarihine kısaca bir göz atalım.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetim biçimi feodal merkeziyetçi olduğundan eğitim teokratikti. Tanzimat'tan sonra feodal yapı emperyalist değişikliklerle bir araya gelince hem teokratik hem de sömürüye uygun bir eğitim uygulanmaya başlamıştı. Mustafa Kemal döneminde, 1923 İzmir İktisat Kongresi ile belirlenen «Özel teşebbüsçü» kalkınma yoluna uygun lâik eğitime geçilmiştir. Bu dönemin sonunda emperyalizmle bütünleşmeyi başaran egemen sınıflar, gerici çevrelerin sağlayacağı siyasi ve ekonomik yararları da göz önüne alarak teokratik eğitimi yeniden okullara koydurmayı başardılar. Çünkü, feodal yapı artıkları temizlenememiş, dışa bağlı sömürücü güçler 1950'de yönetimi ele geçirmiştiler. Köy ve şehir burjuvazisinin yönetimi ele geçirdiği bu dönemde dini eğitim yapan okulların çoğalması bu yüzdendir. 27 Mayısta küçük burjuva ve ilerici bürokratlar yönetime yeniden ortak olmak istemişlerdir. Böylece ilerici bir dönem açılmış, yeni özgürlükler ve haklar elde edilmiş, üniversite özerlik kazanmış, öğretmenler örgütlenme ve bilinçlenme olanağı bulmuşlar. Eğitimimizin açmazlarını öğrenmişlerdir. Dışa bağlı egemen, tutucu, gerici, feodal yapı artığı güçler ilerici hareketi durdurmak için baskı yönetimini getirmişlerdir. Faşist uygulamaların görüldüğü bu dönemde öğretim kurumlarından devrimci öğretmenler temizlenmiş, egemen güçlerin adamları iş başına getirilmiştir. Yeni döneme bu aşamalardan geçilerek gelinmiştir. Ancak yönetime katılmasalar bile feodal kalıntıların ve emperyalist sömürüyü uygulayan sermaye güçlerinin yeniden iş başına gelmek için fırsat kolladıklarını unutmamalıyız. Ülkemiz geri bıraktırılmışlığın sancılarını çekmektedir. Bu günkü eğitimimizin ulusal özden yoksun, plansız, eşitsizlikler ve çıkmazlar içerisinde, bilgilerin egemen sınıflar yararına sınırlı, kalitesinin düşük oluşu emperyalizme bağlı üretim biçimi ve ilişkilerinde yürürlükte olan kapitalist ekonomi düzenindeki bozukluklardan ileri gelmektedir.

Şavşat bölgesinin toplumsal yapısını köylülük belirlemektedir. Çok dağlık, yaşama olanakları zor olan bölge, 1950 lere kadar hemen hemen kapalı ekonomi köy sisteminde yaşamıştır. İşgaller, savaşlar, eşkıyalar, tahsildarlar, küçülen aileye yetmiyen toprakları genişletmek amacı halkı dağ eteklerine sığındırmıştır.

Cumhuriyetten sonra feodalitenin kalıntısı «beyler» egemenliklerini sürdürürler. Geniş arazi ve tek söz sahibidirler. Siyasi güçlerini Devletin jandarmasiyle ve tahsildarlarıyla birleştirmişlerdir. Besledikleri zorbaları vardır. Beylerin evlerine konak, eşlerine paşa denmektedir. Halkla aralarındaki yaşam farkını bu sözler ortaya çıkarır. Köylüler ağaların topraklarını ve işlerini karşılıksız yaparlardı. Direnen olursa beylerce feodalitenin yasalarına göre cezalandırılırlardı. Ciritdüzü köyünde konaklarına bitişik taş zindan şimdi de durmaktadır. Köylünün karnını doyuracak toprağı vardı. Mülkiyetine gücü oranında sahip olabilmekteydi. Tahsildar, beyler, jandarma, köylüye uzun yıllar ezmişti. Beylerin egemenliği 1950'de sona erer. Onların yerini pusuda bekliyen, Ermeni altınlarını bozdurma olanağı bulamamış, Beylerin zülmundan zarar görmemiş olduklarından epeyce palazlanmış olan tüccar ve eşraf takımı alır. Verimli arazileri var, çokça hayvan beslerler. Köylülere veresiye mal, borç para ve iş verirler. Bunun için seçimlerde köylüleri yanlarına alarak siyasi bir güç olmuşlardır. Dere yolunun açılması ticaret olanaklarını genişletir. Her mahallede bir milyoner yetiştireceğini söyleyen devletten büyük destek görürler. İstediklerini işe aldırtır, istediklerini süründürürler. Gerici ve tutucudurlar. Halk çocuklarının okumasını engellemek isterler.

1946'dan önce bölgede kâtip niteliğinde ancak bir kaç tane devlet memuru yetişir. Olanakları olanlar Trabzon ve Erzurum'daki öğretmen okullarında okuyarak öğretmen olurlar. Bunların sayısı 5-6 yı geçmez. Köy eğitmen kursları arkasından da Cilavuz Köy Enstitüsü bölge halkına kurtuluş kapısı olur. Ekonomik zorluklar içinde kıvranan köylüler çocuklarını masrafsız ve kısa yoldan hayata atıldıkları için hep öğretmen yapmak isterler. Böylece Şavşat Türkiye'nin öğretmen deposu haline gelir. Her ailede bu gün en az bir öğretmen yetişmiştir.

Bu gün için bölgenin sosyo-ekonomik yapısı şöyle çizilebilir:

Mülkiyet bakımından sınıf farkları vardır. Zengin köy tüccarları ve eşraf takımı: Siyasi bir güçleri vardır. Öğretmen ve memur atamaları, köylülerin adlî işleri, köy delikanlısının iş bulma olanakları uzun yıllar ellerindeydi. Bunlara kısaca parti ağaları diyebiliriz. Son zamanlarda siyasi yenilgeye uğramaları çok az şeyi değiştirmiş görülmektedir. Yarı köylü (yarı proleterleri) ler: Nüfusun çoğunluğunu teşkil etmektedirler. Uzun yıllar Göle-Kars bölgesine ağaların topraklarında tırpan çekerek en fazla bir ay çalışıp kazançları ile borçlarını öderlei, yeni ihtiyaçları için de tüccarlara borçlanırlardı. Bunların bir bölüğü Murgul Bakır İşletmesinde, Ankara, İstanbul gibi büyük kentlerde ya devamlı işçi olmuşlar yahut bir müddet sonra köylerine dönmüşlerdir. Son yıllarda Almanya'ya akın etmişlerdir. Doğu Karadeniz'de çay üretiminin başlaması ve çay fabrikalarının açılmasıyla yaz aylarında çalışmaya gitmektedirler. Diğer bir bölüğü ise bölgede bulabildiği her türlü işte çalışmaktadır. Son yılarda bu kesime lise ve ortaokul mezunları da katılmışlardır. Bu yarı işçi ve yarı köylüler gittikçe çoğalmakta, zaman zaman yer ve yurtlarını bırakarak büyük kentlere göç etmektedirler. Küçük köylüler: Ekip biçebileceği kadar toprakları vardır. Ne iş gücünü satar ne de yabancı iş gücünü satın alır. Küçük köylüler sayı bakımından azdırlar, Son zamanlarda daha azalmaktadırlar. Bunlar çoğunlukla yarı-köylülerin arasına katılmaktadırlar. Varlıklı, orta köylüler: Verimli çayır ve tarlaları vardır. Pek fazla olmamakla birlikte koyun ve sığır beslerler. Sermaye biriktirebilirler. Çoğu kez bir iki yabancı iş gücü satın alabilirler. Örneğin: Bir çoban, bir kaç ırgat gibi. Parti ağaları ile işbirliği yapabilirler.

Şavşat bölgesinde bundan üç yüz, dört yüz yıl önceki geri tarım üretim ilişkileri içinde yarı-köylü ve küçük-köylüler ortalama yaşayış düzeyine oranla geçimlerini sağlıyamamakta her yıl yeni borç yükü altına girmekte, gittikçe yoksul bir yaşam sürmektedirler. Öğretmenlerin yerel sorunları da bölgenin sosyo-ekonomik yapısıyla içiçedir.

İlkokulların dağılımı :

İlçe merkezinde 2, köylerde 63, mahallelerde 37 olmak üzere toplam 102 ilkokul vardır. Bu ilkokulların bulunduğu yerler dağlık, ulaşım olanakları kısıtlı, bir birine ve kaza merkezine çok uzaktırlar. Okulların çoğu eğitim ve öğretime elverişli değildir. Bu okullarda 322 öğretmen, 11 eğitmen görev yapmaktadır. Birleştirilmiş sınıflı okullar çoktur. Öğretmen ve eğitmenlerin hepsi yerli olup, çoğu kendi köyünde görev yapmaktadır.

Beslenme :

Köylülerden biraz daha iyi beslenmektedirler. Köydeki evlerinden ve arazilerinden gelirleri vardır. (İnek yağı, tulum peyniri, fasulye, süt vb.) Şehirden ihtiyaçlarını karşılıyabilirler. Gelişi güzel beslenirler. Köyün olanaklarıyla beslenme ihtiyaçları sınırlanmıştır.

Konut :

Kendi köylerinde görev yapanların kalacak ev bulma derdi yoktur. Bir kısmı yeni tip biriket evler yaptırmıştır. Çoğu da babadan kalma eski köy evlerinde oturmaktadırlar. Yabancı köylerde görev yapanların konut derdi öğretmen lojmanları bulunmadığından önemli sorundur. Köylülerin kiraya verecek evleri yoktur. Birçok öğretmen ya bir köylü ailesi ile aynı konutu paylaşır veya şans eseri boş kalan ev olursa kiralar. Bazıları da 3-4 saatlik uzaklıkta olan okullardan evlerine sabah akşam gidip gelmektedirler. Konutlar sağlık koşullarına uygun değildir. Öğretmenin banyo yeri leğen veya ahırlardır.

Aydınlanma :

Gaz lâmbası kullanmaktadırlar. Konukları gelince lüks lâmbasını yakarlar. Yoksa komşulardan temin ederler.

Öğrenme :

Yarıdan çoğu 6 ay karlarla kaplı köylerde görev yaptıklarından İlçeye zorunlu hallerde inmektedirler. Gazete. dergi vb. okuma olanakları kısıtlıdır. Haberleşme çok zordur. Bu durum öğretmenin çabukça körleşmesine, eğitimci kişiliğini yitirmesine yol açmaktadır.

Örgütlenme :

Kendi köylerinde görev yapıp belli bir rahata kavuşmuş, parti ağaları kanalıyla tayinlerini yaptırmış rahatının kaçmasından korkanlar örgütlenmeye karşı çıkmaktadırlar. Öğretmenlerin anne, baba ve yakınları çeşitli baskılarla örgüte katılmalarını önlemektedirler. Örgütlenme yolunda en büyük güçlük uzak köy öğretmenleriyle ilgi kuramamak, egemen güçlerin baskılarıdır.

Sağlık :

Yoksul köylülerin çocukları olan öğretmenler genç yaşlarında sıhhatlerini yitirmektedirler. Küçük hastalıklarda doktora başvurmazlar. Hastalık ağırlaşınca da tedavi olamamaktadırlar. Basit birçok tıbbi vakalar bölge hastahanesinde zaman zaman doktor bulunmaması ve müdahale yetersizliğinden ölümle sonuçlanmaktadır. Kış ortasında Trabzon ve Erzurum hastahanelerine gidenler büyük masraflarının karşılığını görememektedirler. Bu öğretmenin ve halkımızın en derin yarasıdır.

Orta öğretimde :

Hiçbir eğitim olanağı düşünülmeden politik amaçlarla açılmış bir lise (orta okulla beraber) 2 nahiye ve bir köy ortaokulu vardır. Köy ve nahiyelerde görev yapan arkadaşların bilhassa yabancı olanların durumu içler acısıdır. Delirenler bile olmuştur buralarda. Sorunları genel öğretmen sorunlarıyla aynı olduğundan üzerinde durmayacağım.

Görülüyor ki bölgenin Sosyo-ekonomik yapısıyla öğretmenlerin bunalımları arasında yakın ilişkiler vardır. Ülkenin toplumsal ve ekonomik düzeyi ileriye doğru değişmedikçe hem emekçi kesimlerin hem de öğretmenlerin sorunları çözülemiyecektir.

CEHALETE KARŞI SAVAŞ

Partha Sarathi Sen GUPTA
Hindistan

Dünya bugün sadece çok sayıda cahil erkek ve kadınlarla dolu olmakla kalmayıp bu sayı sürekli olarak artmaktadır. Son on yıl içinde dünya nüfusunun yetişkinler arasındaki okur-yazarlık yüzdesi her ne kadar % 55.7'den % 60.7'ye kadar çıkan bir artış oranı kaydetmiş ise de, 15 ilâ 44 yaş gurupları arasındaki yetişkin cahillerin sayısı aynı süre içinde yaklaşık olarak 35 milyon artmıştır.

Hindistan'da cehalet muazzam bir sorundur. Bugünkü halde 340.930.000 Hintli eğitim hakkından yoksun olup bu sayı günden güne artmaktadır. Okur-yazarlık yüzdesinin özellikle nüfus patlamasına oranla çok yavaş artması durumu büsbütün kötüleştirmiştir. 1921 ile 1961 yılları arasındaki bazı istatistiklere göre, nüfusumuzun bu dönemdeki artış oranı yılda % 2.3 olduğu halde, bu 40 yıllık süre içindeki okur - yazarlık artışının oranı sadece % 0.4 olmuştur.

İngiliz emperyalizmi tarafından uygulanan sömürgecilik eğitim politikası yüz milyonlarca Hintliyi eğitim hakkından yoksun bırakmıştır. İngiliz sömürgecilik hükümeti, gönüllü olarak yürütülen okur - yazarlık kampanyasını malî yönden desteklemeye istekli değildi. Ülkemizin kimi bölgelerinde bu gönüllü çalışma XIX. yüzyılın sonunda başlamıştır. 1937'de, eyaletlerde halk hükümetlerinin kurulması ile durum değişir gibi oldu. Eyalet hükümetlerinden bazıları cehalet sorununu ele aldılar ve gönüllü kuruluşları bu son derece faydalı ve asil programı sürdürmeye teşvik ettiler. Ne yazık ki, halk hükümetleri iki yıl içinde istifa ettikleri için bu eylemler kısa ömürlü oldu.

Ülkemizin bağımsızlığına kavuşması cehalete karşı savaş çabalarını geniş ölçüde kamçıladı. Bu sırada, yani 1947'de, ülkenin okur-yazarlık oranı sadece yüzde 12 idi. Ekonomik, sosyal ve kültürel hayatın iyileştirilmesi yolunda gözle görülür, elle tutulur eserler meydana getirilmedikçe, özgürlüğün nüfusun % 88'ini oluşturan cahil erkek ve kadınlar için hiç bir anlam ifade etmeyeceği anlaşıldı.

Bugün, 1969'da, yani bağımsızlıktan 22 yıl sonra, okur-yazarlık oranı hemen hemen yüzde 21 arttı. Bu şu demektir ki bugün hâlâ Hintlilerin yüzde 67'si cehalet ve gerilik içinde yaşamaktadır. Geleneksel eğitim yöntemleri bu dönem içinde bundan fazlasını gerçekleştiremedi. Elbette bunun bir çok nedenleri vardır. Bazen plancılarımz ve iktisatçılarımız bunun sorumluluğunu sadece «nüfus patlaması» na yüklemektedirler. Ancak, bana kalırsa, bunun başlıca nedeni bu dev sorunu gereği gibi değerlendirememiş yişimizdir. Bu sorunun ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel hayatına etkisini kavramak kolay değildir. Halka bu kötü durumun sonuçlarını anlatamadıkça okur-yazarlığı arttırma çabalarımızın boşa gideceğine inanıyorum. Son yıllar içinde ülkemizde bu noktaya dikkati çeken bir çok kimselere rastladık. Bunların arasında, siyasî parti ve sendika liderleri olduğu gibi, eğitimciler, sanayiciler, öğretmen, kadın gençlik ve öğrenci hareketlerinin bir çok ileri gelenleri de vardı. Ayrıca, bir çok sade erkek ve kadın vatandaşlarla da konuşmak fırsatını bulduk. Genellikle her yerde cehaleti ortadan kaldırmanın kutsal bir görev olduğu konusunda herkesin tam bir görüşbirliği içinde bulunduğunu gördük. Ancak, bu kimselerden yardım ve okur-yazarlık kampanyasına katılmalarını istediğimizde, bu işin daha sonra elden alınabileceğini ve acelesi olmadığını söylediler.

Tabiî 350 milyon cahil Hintli bulundukça işin acelesi yoktu! 15 ile 44 yaş gurupları arasında 140 milyon Hintli, yani emek gücümüzün büyük bir kısmı okur - yazar olmadıkça, ve bu emek gücü endüstri veya tarım sektörlerinden birinde çalıştıkça veya işsiz oldukça işin acelesi yoktu! Cehaletin ne demek olduğunu bilmemiz gerekir. Cehalet daha düşük üretim, sömürü, gerilik, bilgisizlik demektir, ve her şeyden önce cehalet tüm insanî değerlerin inkârı demektir.

Okur - yazarlığı arttırmak ekonmiyi kalkındırma demektir :

Her okumuş Hintli, Eğitim Bakanımız D V.K.R.V. Rao'nun şu sözlerini hatırından çıkarmamalıdır: «Kitle okur - yazarlığı olmadıkça,a muhtaç olduğumuz geniş kapsamlı ve hızlı bir ekonomik ve sosyal kalkınma mümkün değildir. Bu itibarla, yetişkinlerin eğitimine ve yetişkinlere okuma - yazma öğretmeye yönelik bir programa, tüm ekonomik ve sosyal kalkınma programları arasında öncelik tanımak gerekir.»

Geçenlerde bankerlerin, iktisatçıların ve malyecilerin UNESCO'nun himayesinde Roma'da toplanarak bu sorunu çözümlemek konusunda oynayabilecekleri rolleri tartıştıklarını öğrenmek benim için sevindirici bir haber oldu. Toplantıya katılanlar «kalkınma projelerinde okur - yazarlık unsurunun genellikle ihmal edilmesinin okur - yazarlığın yararlarını

ereği gibi değerlendirilmemesinden ileri geldiğini»itiaf ettiler. (Banker, iktisatçı ve maliyecilerin Yuvarlak Masa raporundan). Hepimizin bu geç kalmış fakat erinde tespitten ders almamız gerekir.

Şimdi de Japon ve Sovyet bilim adamlarının, bu lkelerinin plancıları ve iktisatçıları tarafından çok aha önce farkına varılmış olan bir gerçeği kanıtlayan azı düşüncelerini inceleyelim.

Son günlerde bir çok gazetelerde Koichi Emi adın a bir Japon araştırmacısının şu düşüncelerine rasıdım : «Japonların ülkelerini yeni duruma kendi güi ile intibak ettirmek yolundaki çabaları bir ulusal ğitim sisteminin kurulması ile rayına oturtulmuştur. ir dizi tedbirleri kapsayan bu çabalara Meiji Restoasyonundan hemen sonra (1867'de) başlanmıştır. leiji Hükümetinin eğitim alanındaki ülküsü, ulusal nsölyenin Ağustos 1872 tarihli şu bildirisinde ifaesini bulmuştu : Köylerde tek bir okuması yazması mayan ev, ve evlerde tek bir okuması yazması olayan kimse kalmaması sağlanmalı, bunun için gekli tüm çabalar harcanmalıdır. Zorunlu eğitim yası Japonya'da 1887'de çıkarılmıştır.»

Koichi Emi şu sonuca varmaktadır: «Genel ilkğretimin yaygınlaşmasının ekonomik kalkınma üzende uzun vadeli bir birikim etkisi vardır; cehalet anı düştükçe, halk asgarî bir okuma, yazma ve elleme yeteneğine kavuşur ve böylece haberleşme bekesi yayılır ve genişler.»

Eğitim alanında kaydedilen büyük ilerleme Jaonya'nın, «doğal kaynakların kıtlığından ve Meiji ğretiminin ilk yıllarındaki sınırlı sermaye birikiminin doğan ciddî mahzurlara rağmen, ekonomik kalınmasını başlatmasına katkıda bulunmuştur.»

Şimdi de Sovyet bilim adamları S. A. Strumilin B. I. Babynin'in 1920'lerde ileri sürdükleri savları celeyelim. Çeşitli kategorilere mensup kol işçilerin ve diğer emekçilerin eğitim dereceleri ile orantılı cret ve verimlilikleri, «ilköğrenimin bile işçilerimize başında eşit süreli bir meslekî yetiştirme sürecinden daha yararlı olduğunu» kesenkes kanıtlamaktadır, diyor bu Sovyet araştırmacıları. Daha sonra da nları ekliyorlar : Yüksek vasıflı işçiler yüksek ek prodüktivitesine yol açıyorlar, ve sadece kendi azançlarını arttırmakla kalmayıp, sosyal hasılayı ve olayısiyle ulusal geliri de arttırıyorlar. Üretim kancı, bir toplumun okul öğretimine yaptığı harcalarla bundan doğan millî gelir artışını karşılaştırak suretiyle de saptanabilir.» Sovyet bilim adamları mut örnekler vererek, «Sovyetler Birliği gibi olanüstü olanaklara sahip ülkelerde bile, eğitim için ndan daha verimli ve kârlı bir sermaye yatırımın düşünülemeyeceğini kanıtlıyorlar.

Bu anlayış ve bakış açısı sayesinde, Sovyet hükümeti ülkenin en geri kalmış bölgelerinde bile kısa bir re içinde cehaletin kökünü kazıdı. Yüce şairimiz abindranath Tagore 1930'da Sovyetler Birliğini ziaret etmişti. Sovyetler Birliğinin eğitim alanındaki başarıları onu çok etkiledi. «Rusya'da Mektuplar» na şunları yazdı : «Rus topraklarına ayak basar basaz ilk gözüme çarpan şey eğitim oldu. En azından ylüler ve işçi sınıfı bu son yılar içinde muazzam ilerlemeler kaydetmişlerdir. Bizde, son 150 yıl içinde, en yüksek sınıflarımız için bile bununla kıyaslanabilir bir başarı söz konusu olmamıştır.»

Okur - yazarlık işbirliğini teşvik eder :

Uluslararası Kooperatif Yetiştirme Merkezinin raporlarından anlaşılmaktadır ki, Merkezde eğitim gören öğrenciler sık sık cehaletin kooperatif eğitimde büyük bir sorun olduğunu ileri sürmektedirler. Kimi yerlerde kooperatiflere okur - yazarlık programları sokmak suretiyle bu güçlüğün üstesinden gelmeye çalışılmaktadır. Pakistan ve Arjantin bu alanda güzel örnekler vermişlerdir. Doğu Pakistan'da cehaletle savaş programı kooperatifçilik hareketiyle bütünleştirilmiştir. Kooperatifçilik hareketi, dergisinde okur - yazarlık eğitimi hakkında bir dizi makaleler yayınlamakta ve «cehalet sorunu üzerinde ulusal bir bilinç yaratmaya çalışmaktadır.»

Okur - yazarlık programlarının kültürel değeri :

Küba, demokratik Vietnam Cumhuriyeti, Moğolistan Halk Cumhuriyeti, Romanya, Bulgaristan, Kore ve Sovyetler Birliği gibi sosyalist ülkeler, cehaletle savaş çalışmalarını kültür devriminin bir parçası saymışlardır. Moğolistan'da devrimden önce (1921) nüfusun % 99.3'ü için ulusal kültür diye bir şey söz konusu değildi. Oysa bugün, yani devrimden 48 yıl sonra, olağanüstü geri kalmış ve feodal bir toplumdan çıkan halk kültürü Moğolistan'da en güzel meyvelerini vermiştir. Aşağı yukarı her yerde aynı deneye raslanmaktadır. Bunun nedeni basittir. Cehalet insanları birbirleriyle haberleşmekten, ilişki kurmaktan alıkoyar. Tahsilli bir koca için bile, cahil karısına duygularını tam anlamiyle iletmek kolay değildir.

Cehaletin artmasını durdurmak :

Cehaletin artmasını nasıl önleyebiliriz ve nihayet bu musibetin nasıl kökünü kazıyabiliriz?

Benim ülkemde, Üniversite Burslar Komisyonu başkanı Dr. D. S. Kothair'in başkanlığında kurulan Eğitim Komisyonu, cehaletin yaygınlaşmasını durdurmak için üç yönlü bir strateji tavsiye etmiştir :

1) 6 ile 11 yaşları arasındaki çocukları en az beş yıl süreli zorunlu bir öğretime tâbi tutmak ve bunu hızla genişletmek;

2) Okula gidememiş ya da vaktinden önce okuldan ayrılmış olan 11 - 14 yaş gurubundaki çocuklar için yarım - gün eğitim olanakları sağlamak;

3) Bir kaç yıl okula gitmiş fakat fonksiyonel okur - yazarlık için yetersiz bir eğitim görmüş olan 15 - 30 yaş gurubundaki genç yetişkinler için yarımgünlük ve meslekî eğitim programları düzenlemek.

Cehaletin artmasını önlemek mümkün olursa, işimiz kolaylaşmış olur. Bundan sonraki sorun, bir okur - yazarlık kampanyasını nasıl başlatmak gerekeceği sorunudur.

Amacımız : Fonksiyonel okur - yazarlık :

İlk önce okuması yazması olmayan yetişkin bir kimseye ne öğretmek istediğimizi açık - seçik olarak saptamamız gerekir. Okur - yazarlık tek başına hiç bir işe yaramaz, fonksiyonel bir değeri olması gerekir. Dünya İşçi Sendikaları Federasyonunun, Fonksiyonel

okur - Yazarlık konusunda düzenlenen Lefkoşe Konferansına sunduğu rapordaki şu düşüncelere tamamen katılıyorum : «Dünya İşçi Sendikaları Federasyonu, fonksiyonel okur-yazarlık sorununun meslekî yetiştirme ve sürekli eğitim sorunlarından ayrılamayacağı inancındadır. Fonksiyonel okur-yazarlık her işçiye en girift ve en yüksek kazanç sağlayan sanat ve meslekleri öğrenmek ve böylelikle üretimin topyekün değerini arttırmak olanağını sağlayabilmelidir. Ayrıca ona her türlü sosyal sendikal, ekonomik ve politik faaliyetlere katılma imkânını da vermelidir. Kısaca, her işçi bu sayede özlemlerini gerçekleştirebilmeli, toplumun kollektif çıkarlarına ayak uydurabilmek için durmadan artan ihtiyaçlarını karşılayabilmelidir.»

Biz fonksiyonel okur - yazarlık istiyoruz, çünkü bu bağımsızlık ve egemenlik demektir. «Olgunluk, bağımsızlık ve süreklilik» demektir.

Bu vesile ile Dünya İşçi Sendikaları Federasyonunun şu görüşü ile de tam bir mutabakat halinde bulunduğumu belirtmek isterim : «Genellikle cehalete karşı savaş ve özellikle fonksiyonel okur - yazarlık için savaş, işçi sendikalarının emperyalizm ve yeni-sömürgeciliğe, eski ve yeni tüm sömürü güçlerine karşı sürdürdüğü savaşın bir parçasıdır.»

Okur - yazarlık kampanyalarının plânlanması ve örgütlenmesi :

Okur - yazarlık kampanyalarının planlanması şarttır. Bir okur - yazarlık projesini başlatırken dikkatli olmalı, birdenbire durmasını önlemeye çalışmalıyız. Çünkü bu sadece işçilerle öğrencilerin enerjisini israf etmekle kalmaz, ayrıca yılgınlık yaratabilir.

Okur-yazarlık kampanyalarını başlatmadan önce, tüm politik, sosyal ve kültürel örgütler ve kampanyaya katılacak hükümet kuruluşları ile danışılmalıdır. Okur - yazarlık primleri, ücret artışları, okuyup yazmasını öğrenen her cahil işçiye günde bir saat izin gibi özendirici tedbirler alınmalı, böylece yetişkin cahillerin okuma - yazma derslerine katılmaları teşvik edilmelidir. Yetişkinlere okuma-yazma öğretmek için bilmsel yöntemler kullanılmalı, alfabe kitapları ve bunu izleyecek ders kitapları dikkatle hazırlanmalıdır. Her türlü kitle haberleşme araçları ve görme-işitme yardımcılarından geniş ölçüde yararlanılmalıdır. Zaman zaman etkin bir denetim sağlanmalı ve nihayet projenin doğru bir değerlendirilmesi yapılmalıdır.

Deneyimiz :

Ülkemizdeki okuma - yazma kampanyalarını yürütürken, halkımızın dikkatini çekmek ve ülkemizin bu en korkunç âfetinin kökünün kazılması için onları seferber etmek yolunda elimizden gelen çabaları harcıyoruz.

Maharastra eyaletinde, bir tür halk hareketi filizlenmiştir. Son altı yıl içinde Maharastra'da 4 milyon kişi okuma - yazma öğrenmiştir. Binlerce köyde cehaletin kökü kurutulmuştur. Bu harekt hükümet tarafından köylülerle sıkı bir işbirliği içinde örgütlenmiştir.

Bu gönüllü halk harekti 1965 yılında öğrencile ve gençler tarafından başlatılmıştır. Yüzlerce öğrenc gönüllü yazılmışlar, özel öğretim metodlarını öğrenmek için yetiştirme kurslarına katılmışlar ve tatiller de köylere giderek eğitim ışığını yaymışlardır. Gönüllü - öğrencilere bu hareketin liderleri şöyle seslenmişlerdir : «Bu milyonlarca cahil erkek ve kadınlar sizin öğrenim masraflarınızı karşılamak için verg ödemektedirler. Onun için siz de onlara ders vererek borcunuzu ödemelisiniz.» Gençlerin cevabı son derec cesaretlendirici nitelikte olmuş ve olmakta devam etmektedir. Hükümetten hiç bir yardım görmedik Ancak köylerde ve kırsal bölgelerde yüzü aşkın eğitim merkezi kurduk ve örgütledik. Sokaklarda ian toplayarak ve kan bağışında bulunarak para sağlıyoruz. İşçilerimizden bazıları son dört buçuk yıl içind 6 kez kan bağışında bulundular.

Köylülerden de geniş ölçüde destek görmekteyiz Okuma - yazma merkezlerini barındıracak kulübele tarafından inşa edilmektedir. Kimi bölgelerde, köylüler tarafından inşa edilmektedir. Kimi bölgelerde köylüler de kampanyanın masraflarını karşılamak üzere kanlarını bağışlamışlardır.

Geçen yıl, Uluslararası Okur - Yazarlık günü olar 8 Eylülde Kalküte'da dev bir gösteri düzenledik. Bi çok kasaba ve köylerde de yürüyüşler yapıldı. Bu ve sile ile binlerce cahil erkek ve kadın Hindistan Cum hurbaşkanına hitaben yazılmış bir dilekçenin altın parmak izlerini bastılar. İstekleri son derece basitti «21 yıllık bağımsızlıktan sonra hâlâ cahiliz.» Eğitim görmek istiyoruz. Lütfen gerekeni yapınız.»

Cehaletle ulusal bir düzeyde savaşmak için geni bir ulusal komite kurmayı tasarlıyoruz. Uluslararas Okur - Yazarlık Gününün başarılı geçmesi için hazır lıklar yapıyoruz. Tüm Hindistan Öğrenci Federas yonundan ulusal seminerlerini «öğrencilerin cehaletl savaşmaktaki rolü» konusuna ayırmalarını isteyeceğiz. Seminer, Uluslararası Öğrenciler Birliğinin iş birliği ile düzenlenecektir.

Ayrıca, sanayi ve tarım işçileri arasında yoğun bi okur - yazarlık kampanyası için aynı zamanda bi çok pilot projeler uygulayacağız. Bunların taslağın şimdiden hazırladık. Bu sayede yaklaşık olarak 54,00 cahil sanayi ve tarım içcisi okuma - yazma öğrene cektir.

Biz Hintliler dünyadaki okuma - yazma bilmeyen insanların büyük bir oranını temsil ettiğimiz için, bu muazzam sorunu çözümlemek için kaldırılmadık hi bir taş bırakmamamız gerekir. Ancak bunun için, biz Himalaya büyüklüğündeki bu sorunun üstesinden gelecek gücü verecek tavsiyelere ve sıkı bir işbirliğin ihtiyacımız vardır.

Çeviren : Şair Yalçın

DERGİ NOTLARI

Mahmut YAŞAR

YANSIMA: 3 Haziran 1974, büyük Türk ozanı **Nâzım Hikmet**'in 11. ölüm yıldönümüne rastladığından, **Yansıma**'nın haziran sayısı, bütün olarak **Nâzım Hikmet**'e ayrılmış. **Selâhattin Hilav**'ın 1967'de **Yapıtrüs** dergisinde yayımlanan, sondada «seçmenler»in başına konulan **«son sanat tartışmaları Nâzım Hikmet Estetler ve Sosyoloji»** adlı incelemesi, sindire sindire okunacak nitelikte. Daha önce okuyamamış olanlar, mutlaka okumalılar...

Balaban'ın, **«Şair Baba Sureti»** başlıklı anısal üniversite öğrencisinin, ülküsü uğruna ölümü hiçe yazısı da, N. Hikmet'in Erkin gemisindeki 200 günden artık bir zamanı kapsayan tutukluluk yaşamını aydınlığa çıkarıyor. Bakınız, nasıl yaşamış ozanımız Erkin gemisinin bölmelerinde: «Ertesi gün; Nâzım Hikmet'i oradan çıkarıp başka bir bölmeye kapattılar. Oranın tabanı, öbek öbek boklarla kaplıydı. (Nâzım Hikmet'in gemide tutuklandığını duyan ... subaylardan biri, deniz erlerine bir emir vererek işte oraya sıçırmış.) Nâzım Hikmet, pisliklere basmadan ayakta birkaç saat durup düşündü: Böyle bir yerde kıpırdamadan daha kaç saat durulurdu? Bokların içinde ölmek, jandarmaların arasında ölmekten daha beterdi. Ölüm kalım savaşında, usuna bir savunu geldi: Sırtındaki ceketini çıkarıp serdi bokların üstüne. Ve kendsii de «oooh!» layıp oturdu üstüne. (...) Aradan birkaç saat geçtikten sonra, oradan alıp başka bir hücreye soktular Nâzım Hikmet'i. Burası daha da beterdi! Deniz seviyesinin altında lumbuzsuz bir yer. Dışarıda temmuz sıcağı olduğundan, burası hamam havasından daha boğucuydu... İçeriye tıkılır tıkılmaz bedeninden ter boşanmaya başladı. Buna karşı hemen soyunmaya başladı Nâzım Hikmet. Şimdiki savunusu da böyleydi onun. Ama çırılçıplak olduğu halde bile, ter durmadan akıyordu. Bir mum gibi erimekten korkuyordu. Gitgide havasız kalıp ve sudan çıkmış balık gibi çırpınırken, bir kenarda dürülmüş halatlar geçti eline. Onlar biraz nemli, birazcık serindi. Halatları çıplak gövdesine bastırıp bir «ooh» çekti. Çok şükür yaşıyordu galiba?.. Bir iki soluk aldıktan sonra, tekrar tıkanır gibi oldu. Boğulmamak için emeklemeye başladı ışık sızan anahtar deliğine doğru. İşte oraya ağzını dayayıp, su içer gibi emmeye başladı havayı. Çok şükür yaşıyordu.»

Yansıma'dan **Rıfat Ilgaz**'ın **«Ölülerimizi Andıkça»**, **C. Atuf Kansu**'nun **«Ozanın Adı»** adlı yazılarını da zevkle okuyabilirsiniz. **Ilgaz,** 1939'larda sanatçıların görmezlikten gelinmesinin saçmalığını... Anısal - eleştirel bir biçimle anlatıyor. Kansu da, cumhuriyetin en baskılı dönemlerinde ortaokul okuma kitaplarında N. Hikmet'in parçalarının bulunduğunu, bugün bunun olanaksız olduğunu ve nedenlerini ortaya koyuyor kalın çizgilerle.

Yansıma'daki önemli bir yazı da **Zühtü Bayar**'ın **Nâzım Hikmet'in Oyun Yazarlığı»** adlı incelemesidir. Bayar, incelemesinde, ozanımızın tiyatro anlayışını «genel sanat anlayışı» na koşut olarak değerlendiriyor. N. Hikmet'in tiyatro yapıtlarını; konu, dil, kişiler, dekor vb. yönlerden çözümlüyor. Ayrıca, dergide, **Hikmet Altınkaynak**'ın, **«Nâzım Hikmet'in masalları»** adlı incelemesi var.

Yansıma okurlarının anımsayacağı gibi, daha önce **Nâzım Hikmet İnceleme Yarışması** açmıştı dergi. Bu sayıda, ilgili yarışmanın sonuçları açıklanıyor. **Selâhattin Hilav, Dr. Ziya Oykut** ve **Şükran Kurdakul**'dan oluşan seçici kurul, yarışmaya katılan incelemelerden birincilik ödülüne lâyık inceleme bulamamış; **Tankut Centel**'in **«Nâzım Hikmet Şiiri»** adlı incelemesi ile **M. Erhan Ekinci**'nin **«Nâzım Hikmet'in dünya görüşü ve sanatı»** adlı incelemesine ikincilik ödülünü paylaştırmış; **Ender Kâmil Boyacı**'nın **«Nâzizme ve faşizme karşı Nâzım Hikmet»** başlıklı incelemesine de üçüncülük ödülünü vermiştir. Bu incelemeler, Yansıma'da sırayla yayımlanacaktır. Bu sayıda, **Tankut Centel**'in incelemesi yayımlanmıştır. Centel, Nâzım Hikmet'in şiirlerini, marxist sanat ve estetik açısından çözümlüyor. Önemli bir inceleme, okunmalı.

Yansıma'nın haziran sayısında iki şiir var: **Nihat Behram**'ın **«acının hain bekçileri, dinleyin»** adlı şiiri, faşizmi hançerleyen, vurucu, açık, yalın bir yaratı. Sekiz bölümden oluşan bu uzunca şiirden bazı dizeleri birlikte okuyalım:

«Demirin gücü yeter mi seveni yardan ayırmaya
zindanlarınız sevda derdine gelenleri gelin gibi kucaklar
gün geçer, ısırılmış dudakların şarkısı derinleşir
dokunaklı sabahların marşları ferahlığa gebedir
o inanç ki yiğitçe can verilir uğruna
öğütülen acılardan besleyip aşkımızı
kimimiz fışkırır çiçeklerle topraktan
kimimiz duvarlarda direnişin çiçekleridir
kimimiz fabrikalarda
tarlalarda
sokaklarda
gün değil, mevsim değil, yıl değil
dayanılır diyorsak ömrü de tutsa
hırsızlar, umudun cellatları
korkunuz sizi öldürür, göreceksiniz»

Tekin Sönmez'in şiiri de şu dizelerle bitiyor:

«Hayatıyla sağar şiirini
her an tende taşır ölüm
ölümü börklüce kucakladığı gün
derim ki: NÂZIMLAR kalır bu dünyada
ağıtı hiç söylenmeyen»

Eminme adresi: P.K. 118, Sirkeci — İstanbul/Yıllığı; 50 lira.

YENİ a: Haziran sayısında, otuz iki sayfalık **Yeni a**'nın son on altı sayfası, **Nâzım Hikmet**'e özel bölüm olarak ayrılmış. Bu bölümde, **N. Hikmet, Kemal Özer, Ergin Günçe, Asım Bezirci, Charles Dobzynsi** ve **Hikmet Altınkaynak**'ın yazıları var.

Nâzım Hikmet için özel bölüm» ün ilk yazısı, **N. Hikmet**'in 1936'da **Akşam** gazetesinde yayımlanan **«Bir Tavsiye»** başlıklı yazınsal (edebî) bir fıkrasıdır. N. Hikmet, bu fıkrasında, **Sait Faik**'in **Semaver** adlı öyküsünü ele alıyor; ülke gerçeklerini tanımadan, iyi öykü yazılamayacağını belirtiyor. Ve gençlere şunları salıklıyor: «... bu vesileyle, yazıcı olmak cesaretini ve inancını gösteren gençlere, cesaret ve inancın, hatta okumuş olmanın bile kâfi gelmediğini, iyi bir yazıcı olmak için biraz da memleketi bilmek edebiyatı ciddiye almak icabettiğini söylemek istiyorum.» N. Hikmet, yine aynı bölümdeki **«Edebiyat ve Sosyete»** başlıklı fıkrasında da, edebiyatın mı toplumu, yoksa toplumun mu edebiyatı etkilediğini sorarak; bir edebiyat eserinin, bir edebiyat incelemesinin ya da edebiyat tarihinin oluşmasında, temel bilimsel ögenin «sosyal - tarihî muhit ve şartlar» olduğu gerçeğini vurguluyor.

Kemal Özer, Nâzım Hikmet Şiirinin Uyarısı» adlı incelemesinde, toplumcu gerçekçi şiirin konu sığlığından kurtarılıp yaşamın bütün alanlarını kucaklaması gerektiğini, N. Hikmet'ten örnekler vererek tanıtlamağa çalışıyor. Bu konuda, N. Hikmet şiirinin uyarıcı özelliğine dikkati çekiyor. Kemal Özlr'in görüşlerine katılmamak olanaksız **Ergin Günçe** ise, **«Nâzım Hikmet**'in şiirimizdeki yeri» ni belirlerken; o'nun ancak Yahya Kemal ve Mehmet Akif'le karşılaştırılabileceğini söylüyor... Günçe, bu yazısından dolayı bir takım tepkilerle karşılaşabilir...

Yeni a'da, **Asım Bezirci**'nin önemli bir incelemesi var: **Nâzım Hikmet Şiiri (1930 — 40 Dönemi).** Bezirci, ozanımızın 1930 — 1940 yılları arasında yayımlanmış şiir kitaplarını **(Sesini Kaybeden Şehir, Gece Gelen Telgraf, Portreler, Benerci Kendini Niçin Öldürdü?, Taranta Babu'ya Mektuplar, Bedreddin Destanı)** içerik, biçim, dünya görüşü ve estetik açılarından değerlendirip çözümlüyor. **Charles Dobzynski**'den Aziz Okay'ın Türkçeye aktardığı **«Nâzımla Konuşma»** da okunması gereken bir yazı. Özellikle, N. Hikmet'in sanat anlayışını, kendinden dinlemek güzel bir şey... Nâzım Hikmet özel bölümünün son yazısı Hikmet Altınkaynak'ın. Altınkaynak, **Nâzım Hikmet'in Tiyatrosu»** başlıklı incelemesinde, sanatçımızın tiyatro yazarlığını ve tiyatro yapıtlarını kısaca belirledikten sonra, özellikle **Ferhat ile Şirin**'i değerlendiriyor.

Yeni a'daki diğer ürünler de şunlardır: **Fahri Erdinç**'in **«Korkuluk»** adlı öyküsü**Necati Cumalı**'nın **«Çocuk», Kemal Özer'in «En Köklü Yorumdan En Küçük Anıya», Aziz Okay**'ın **Brecht** ile **Aragon'dan** çevirdiği **«parti biziz»** ve **«şairden partisine»** adlı şiirleri...

Fahri Erdinç, mevsimlik bir kır emekçisinin çiftlikli beylerce sömürülüşünü anlatıyor. İçerik ve biçimce güzel bir öykü **Korkuluk.** «Çocuk» şiiriyle bir saydığını vurguluyor **Cumalı.** Ne ki; kocaman bir yüreği, kocaman bir evreni olan üniversiteli genç «çocuk» olarak nitelemesi, okuyucuyu yadırgatıyor

«Neydi o öfken çocuk
Neydi çılgınlığın
Kurşunların üstüne yürüdün
Cesaretin yanında akıl hiç kaldı»

Kemal Özer'in şiiri, kavgada sözcüklerin önemini, işlevinin büyüklüğünü tema ediniyor. İkinci Yeni batağından kurtulmuş bir ozanın, İkinci Yeni'ye bilinçli bir tepkisi niteliğini taşıyor «En Köklü Yorumdan En Küçük Anıya»:

«Düşünürsünüz, küçümsenir gibi değil,
bir tek sözcük deyip de hiçbiri;
en az silâh kadar yeri var kavgada
sözcükler olmasa, bir zaferin işlevini
nasıl çarpıtırlardı tarih kitaplarında...»

Edinme adresi: P. K. 1392, Sirkeci — İstanbul, Yıllığı; 50 lira.

YENİ ADIMLAR: Yeni Adımlar'ın haziran sayısında, 1974 Sabahattin Ali Hikâye Yarışması'nın koşulları yer alıyor. Yarışma koşullarından biri de, yarışmaya katılacak öykülerin **«küçük burjuva çevrelerin jargonu ile değil, halkımızın büyük çoğunluğunun ortaklaşa kullandığı dil ile kaleme alınması»** zorunluluğudur. Yeni Adımlar, böylece, dil tutumunu açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Kuşkusuz, bu tutum, doğru tutumdur. Çünkü, devrimci sanatçı burjuva ve küçük burjuva çevrelerden çok, halk yığınlarına seslenen, emekçi sınıflara bilinç götüren sanatçıdır. Böyle olunca da, ancak konularını devrimci tavırla ve halkın diliyle işleyen sanatçılar, devrimci sanatçı olmağa hak kazanırlar. İşte **Orhan Kemal,** işte **Yaşar Kemal,** işte **Fakir Baykurt**... Halk (işçi, köylü, esnaf, küçük memur...) bu sanatçıları anlıyor. Bu nedenle seviliyor bu sanatçılar. Şu da var ki, kişioğlu, anlamadığı şeyi istese de sevemez ki zaten... Sözgelimi, **Emin Özdemir, Salâh Birsel** vb. yapıtlarını anlamıyor halk. İsterseniz, sınayabilirsiniz... Peki, halk, bu yazarları niye anlamıyor? Çünkü, Yeni Adımlar'da da belirtildiği gibi, halkın diliyle değil, «küçük burjuva çevrelerin jargonu» ile yazıyorlar da ondan...

Yeni Adımlar'ın ilk yazısı **«Toparlanalım»** başlığını taşıyor. **Orhan Suda,** bu yazısında, devrimci cephenin elli yıldır çoğaldığını; ne ki, bu çoğalmanın bölünmelere uğradığını; bunun da burjuvazinin ekmeğine yağ sürdüğünü söylüyor haklı olarak. Orhan Suda, yazısında, «şartlar ne olursa olsun, gündemdeki mesele işçi sınıfının partisini kurmaktır» dedikten sonra, bütün devrimci güçlerin birleşip kenetlenmesinin zorunluluğunu öneriyor: «... bilimsel sosyalizmin örgütlenme ve eylem alanındaki ilkelerinden en ufak bir taviz vermeksizin bir araya gelelim. **Bölünerek değil, bilimsel sosyalizmin temel ilkeleri etrafında kenetlenerek çoğalalım.»**

Metin İlkin'in, **«Olaylar** ve **Yorumlar»** başlıklı araştırması önemli, dikkâtle okunmalı. İlkin, İsrail'in sosyo ekonomik yapısını yorumlamaya bu sayıda devam ediyor. Ayrıca, Portekiz'de gerçekleştirilen askerî darbenin içyüzünü sergiliyor araştırmasında.

hukuk köşesi

ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL KARARI

Avukat: Halit ÇELENK

Geçtiğimiz günlerde Anayasa mahkemesi 1803 sayılı «Cumhuriyetin 50. Yılı nedeniyle bazı suç ve cezaların affı hakkında kanun» un 5. maddesinin A bendini iptal etmiş ve iptal kararı 12 Temmuz 1974 gün ve 14943 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Anayasa mahkemesi, bu kararın yürürlüğe girmesi için bir süre saptamadığından anılan karar yayınlandığı gün uygulanmaya başlanmış ve iptal edilen maddenin içerdiği suçlardan tutuklu olanlar salıverilmiştir.

Af Yasasına ilişkin bu iptal kararı ve salıverme işlemleri üzerine son günlerde lehte ya da aleyhte yazılar yazıldı, demeçler verildi. Özellikle Adalet Partisi ve Millî Güven Partisi Genel Başkanları Anayasa Mahkemesini ağır biçimde suçlayan demeçler verdiler. Sağcı basın kararın aleyhinde yayınlar yaptı. Bu Yüksek Mahkeme üyelerinin Yüce Divanda yargılanmaları gerektiğini ileri sürenler bile oldu.

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel verdiği demeçte:

«Anayasa Mahkemesi'nin kararı düpedüz Anayasanın ihlâlinden başka bir şey değildir. Anayasayı ihlâl etme imtiyazı Türkiye'de hiç bir merci'e verilmemiştir. Anayasa Mahkemesi'nin Meclislere ait olan bu hak ve yetkiyi kullanma şeklinde sonuçlanacak olan hareket Anayasayı ihlâl değil de nedir?» demekten çekinmedi.

MGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu da:

«Yapılan iş hukuk deyimiyle yetki gaspıdır. Yetki gaspı ile verilen bir karar uygulanamaz.» dedi.

Anayasa hukuku açısından olaya baktığımız zaman Anayasa Mahkemesi'nin kararı üzerine yapılan bu eleştirilerin, saldırıların, hatta suçlamaların dayanaksız olduğu, hukuksal yönden geçerli bir yönü bulunmadığı, siyasal amaçlarla ve Anayasa Mahkemesi üzerinde bir baskı havası yaratma ereğine yönelik bulunduğu anlaşılmaktadır.

A — Her şeyden önce Anayasa Mahkemesi, bir Anayasa kurumudur. Bu kurum ülkemize ilk kez 27 Mayıs Anayasası ile getirilmiştir. Böyle bir Yüksek Mahkeme'nin kuruluş amacı, partizan iktidarların, keyfi yönetimlerin Anayasaya aykırı olarak çıkaracakları yasaların yargısal denetimini sağlamaktır. Yargısal denetim, bir yasanın Anayasaya uygun olup olmadığının incelenmesi ve saptanmasıdır.

Geçen yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletlerinde Anayasa Mahkemeleri kurulmuş ve daha sonra da Avrupa ülkelerinde II. Dünya Savaşından sonra bu tür mahkemeler benimsenmiştir. Bu mahkemeler, parlamentolarda çoğunluk sağlamış siyasal iktidarların anayasaları hiçe sayarak, temsil ettikleri sınıfların çıkarları doğrultusunda yasalar düzenlemelerini bir oranda da olsa önleyebilmekte, bu keyfi yönetimlere karşı bir emniyet sübabı görevini yapmaktadır. Bu yönden demokratik rejimle yönetilen ülkelerde Anayasa mahkemeleri önemli görevler yapmakta ve partizan yönetimleri bir oranda frenleyebilmektedir.

Bu nedenledir ki keyfi yönetim taraftarları ve partizan iktidarlar anayasa mahkemelerinden hoşlanmamışlar ve her zaman şikâyetçi olmuşlardır. Yurdumuzdaki durum da bundan farklı değildir.

Hangi yönden bakılırsa bakılsın, Anayasa mahkemeleri çağdaş demokratik ülkelerde kabul edilen, yasaların yargısal denetim görevini üzerine alan yararlı kurumlardır.

Çoğumuzun sandığı gibi **Spinola** başkanlığındaki cuntanın halkçı değil, tersine halkın karşısında olduğunu sergiliyor belgelerle.

Dergide, **Abidin Nesimi**'nin, **«Osmanlı Divan Edebiyatı Tarihi»** başlıklı incelemesi devam ediyor. Ayrıca, aynı yazarın **«Kapitalizmin Analizi»** adlı başka bir incelemesi yer alıyor. Bu incelemenin, ekonomi politikle uğraşanları yakından ilgilendireceğini sanıyorum. A. Nesimi, «Kapital» e katkıda bulunduğunu söylüyor...

Yeni Adımlar, devrimci yayınevlerinin emperyalizme ve onun egemen güçlerine karşı yayımladıkları «bildiri» yi de içeriyor. Dört maddeden oluşan bu bildiriyi, önemliliği nedeniyle aynen aktarmakta yarar var.

1. Fikir suçu diye bir suç yoktur.

2. Bundan böyle faşizmin her türlü baskısına rağmen devrimci yayınlara bütün olanaklarımızla devam etmeye kararlıyız.

3. Egemen sınıfların işkencesinden ve de hapsinden korkmuyoruz.

4. Egemen sınıfların 141 — 142 — 146 silâhlarının işçi sınıfının bilinçli mücadelesiyle ortadan kaldırılacağının bilincindeyiz.

Sonuç olarak şunu da belirtelim ki; haziran, büyük Türk ozanı **Nâzım Hikmet**'in dünyadan göçtüğü bir ay olmasına rağmen, Yeni Adımlarda ozanımıza ilişkin tek bir satıra rastlayamadık. Bu durum, okuyucuyu şaşırttı doğrusu. Yeni Adımlar yöneticileri, bu konuda ne düşünüyorlar acaba?...

Edinme adresi: P.K. 1, Sirkeci — İstanbul / Yıllığı: 75 lira

B — Anayasa mahkemeleri, adlarından da anlaşılacağı gibi, siyasal nitelikte kurumlar olmayıp yüksek yargı organlarıdır. Anayasa mahkemesinin kuruluş ve yargılama usullerini düzenleyen 44 sayılı yasanın 20. maddesi bu Yüksek Mahkemenin görev ve yetkilerini şöyle saptamaktadır:

1 — Anayasanın 149. maddesi gereğince, bu kanunun 21. maddesinde gösterilen kurul, kurum, makam ve şahıslar tarafından, kanunlar ve yasama meclislerinin iç tüzükleri hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla açılan iptal davalarına bakmak,

2 — Anayasanın 151. maddesi gereğince mahkemelerce kendisine intikal ettirilen işleri ve Yüce Divan sıfatiyle çalışırken veya bu kanunun 32. maddesi gereğince bakacağı davalarda Anayasanın aynı maddesi gereğince mesele-i müstehire (bekletici mesele) olarak bakması gereken işleri karara bağlamak,

3 — Cumhurbaşkanını, Bakanlar Kurulu üyelerini, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Yüksek Hakimler Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyeleriyle, Cumhuriyet Başsavcısını, Başkanun sözcüsünü, Askeri Yargıtay Başsavcısını ve kendi başkan ve üyelerini, görevleriyle ilgili suçlarından dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılamak,

4 — Siyasi partilerin kapatılması hakkındaki bütün davalara bakmak,

5 — Anayasanın 57. maddesinin 3. fıkrası uyarınca yapılacak özel kanun gereğince, siyasi partilerin gelir kaynakları ve giderleri hakkında verecekleri hesapları denetlemek,

6 — Türkye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya üyeliğin düşmesine kendi meclislerince ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmıyan Bakanların dokunulmazlığının kaldırılmasına Millet Meclisince karar verilmesi hallerinde, ilgililerin Anayasa veya iç tüzük hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal istemlerini karara bağlamak,

7 — Anayasanın 140. maddesi gereğince Danıştay başkan ve üyeleri ile başkanun sözcüsünü seçmek,

8 — Anayasanın 142. maddesi gereğince kendi asıl ve yedek üyeleri arasından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başkanlık edecek üyeyi seçmek,

C — Bu mahkemeler, davalara kendiliklerinden el koyamazlar. Bir yasanın Anayasaya uygun ya da aykırı olduğunu kendiliklerinden inceleyemezler. Eğer böyle bir dava usulüne uygun olarak açılır ve mahkeme önüne getirilirse o davayı görür ve kararlarını verirler.

D — Dava açma hakkı da son derece sınırlıdır. Yukarıda sözü geçen 44 sayılı yasanın 21. maddesine göre dava açmaya hakkı olanlar aşağıda gösterilmiştir:

1 — Cumhurbaşkanı,

2 — Son milletvekili genel seçimlerinde muteber oy sayısının en az % 10 ununu alan siyasi partiler,

3 — Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunan siyasi partiler,

4 — Siyasi partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisi gurupları,

5 — Millet Meclisinin veya Cumhuriyet Senatosunun üye tam sayısının en az altıda biri tutarında ki üyeleri,

6 — Yüksek Hâkimler Kurulu,

7 — Yargıtay,

8 — Danıştay,

9 — Askeri Yargıtay,

10 —Üniversiteler.

Yukarıda 6,7,8,9 ve 10. bendlerde gösterilen kurul ve kurumlar ancak kendi varlık ve görevlerin ilgilendiren alanlarda, kurumların ve yasama meclisleri iç tüzüklerinin tümü veya belirli madde ve hükümleri aleyhinde Anayasaya aykırılık iddiasıyla iptal davası açabilirler.

Dava açma süresi, iptali istenen yasanın ya da yasama meclisi iç tüzüğünün Resmi Gazete'de yayınlanmasından başlıyarak 90 gündür.

Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına karşı itiraz ya da temyiz yolu gibi yasa yolları kabul edilmemiştir. Yüksek Mahkeme, davaları evrak ve dosyalar üzerinde inceleme yaparak sonuca bağlar. Ve gerekli gördüğü halerde ilgilileri çağırarak dinleyebilir. 44 sayılı yasanın 51. maddesine göre bu kararlar devletin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, bütün gerçek ve tüzel kişileri ve kuruluşları bağlar.

Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda özetlenen niteliğine, görev ve yetkilerine göre Af Yasasına ilişkin verilen karar hakkında ileri sürülen eleştirilere ve suçlamalara gelince:

Bu suçlamalar şu noktada toplanmaktadır:

Af Yasası çıkarmak yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Parlamento Türk Ceza Yasası'nın 141 - 142. maddelerinde yazılı suçları affetmemiştir. Anayasa Mahkemesi'nin verdiği iptal kararı bu suçların affı sonucunu doğurmaktadır. Böylece Anayasa Mahkemesi parlamentonun affetmediği kişileri affederek Büyük Milet Meclisinin yetkisini gaspetmiştir. Bu, Anayasanın ihlalidir.

İşte eleştiri ve suçlamalar bunlardır.

Oysa işin gerçek yönü bu değildir. Çünkü:

1 — Yasama organı tarafından çıkarılan Af Yasası diğer yasalar gibi bir «yasa» dır. Yasalar Anayasaya aykırı olamazlar. Bir yasanın Anayasaya uygun ya da aykırı olduğunu denetleme görevi Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Bu mahkeme, diğer yasalar gibi Af Yasasının da biçim ve öz yönlerinden Anayasaya uygunluğunu denetlemek hak ve yetkisine sahiptir. Bu hak ve yetki Anayasa ve 44 sayılı yasa tarafından bu Yüksek Mahkemeye verilmiştir. O halde Anayasa Mahkemesinin, Af Yasasını incelemek, denetlemek, Anayasaya aykırılığını saptamak hak ve görevidir. Böylece olayda Anayasa Mahkemesi, Anayasanın ve yasaların kendisine verdiği görevi yapmıştır.

2 — Af Yasasının 5. maddesinin A bendinin iptali davası 138 milletvekili tarafından açılmıştır. Davanın açılışı yönünden yasaya aykırılık söz konusu değildir.

3 — Anayasa Mahkemesi davaya konu olan 5. Maddenin A bendini önce biçim yönünden incelemiş ve bu yasa maddesini Anayasanın 92/5 maddesine aykırı gördüğü için iptal etmiştir.

Gerçekten Anayasanın «kanunların görüşülmesi ve kabulü» başlığını taşıyan 92. maddesi şöyle demektedir:

«Kanun tasarı ve teklifleri önce Millet Meclisinde görüşülür.

Millet Meclisinde kabul, değiştirilerek kabul veya reddedilen tasarı ve teklifler Cumhuriyet Senatosuna gönderilir.

Millet Meclisinde kabul edilen metin, Cumhuriyet Senatosunca değişiklik yapılmadan kabul edilirse bu metin kanunlaşır.

Cumhuriyet Senatosu kendişine gelen metni değiştirerek kabul ederse, Millet Meclisinin bu değişikliği benimsemesi halinde metin kanunlaşır.

Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosundan gelen metni benimsemezse, her iki Meclisin ilgili komisyonlarından seçilecek eşit sayıdaki üyelerden bir karma komisyon kurulur. Bu komisyonun hazırladığı metin Millet Meclisine sunulur. **Millet Meclisi, Karma Komisyonca veya Cumhuriyet Senatosunca veya daha önce kendisince hazırlanmış olan metinlerden birini olduğu gibi kabul etmek zorundadır.** Cumhuriyet Senatosunda üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiş olan madde değişikliklerinde, Millet Meclisinin kendi ilk metnini benimsemesi için, üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bu halde açık oya başvurulur.»

Maddedeki «metin» sözü yasa maddesini değil, yasa metnini yani yasanın bütününü anlatmaktadır.

«Millet Meclisi, karma komisyonca veya Cumhuriyet Senatosunca veya daha önce kendisince hazırlanmış olan metinlerden birini **olduğu gibi** kabul etmek zorundadır» hükmü üzerinde önemle durmak gerekir. Bunun anlamı şudur: Millet Meclisi, Senatonun, karma komisyonun ve Millet Meclisinin daha önce hazırladığı ve kabul ettiği metinleri değiştiremez. Bunlardan birisini **olduğu gibi** kabul etmek zorundadır.

Oysa Millet Meclisi, hazırlanan üç metni olduğu gibi oylamamış, bu metinleri kabul etmemiş, metinlerden bazı maddeleri çıkarmış, yeni maddeler eklemiş ve böylece ortaya ilk üç metinle ilgisi olmayan dördüncü bir metin çıkmıştır.

İşte bu dördüncü metnin yasalaşması, Anayasanın yukarıya alınan 92/5 maddesi açık hükmüne aykırıdır. Yüksek Mahkeme, bu Anayasal ve haklı gerekçe ile Af Yasasının 5. maddesinin A bendini iptal etmiştir. Bu kararda Anayasa ve yasa hükümlerine aykırı bir yön yoktur.

4 — Anayasa Mahkemesinin, iptal kararına yürürlük açısından süre koymaması da olayın özelliğine ve yasaya uygundur. Çünkü yukarıda sözü geçen 92. madde hükümlerine göre parlamentonun iptal edilen madde yerine yeni bir madde getirmesi ve yasalaştırması mümkün değildir. Böyle bir öneri ileri sürülemiyeceği gibi kabul de edilemez. Aksi halde bu da Anayasanın 92. maddesine aykırı düşer. Eğer Anayasa Mahkemesi iptal edilen madde yerine yeni bir maddenin kabulü için süre koymuş olsa idi bu, karar gerekçesine ve anılan 92. maddeye aykırı düşerdi.

5 — İddia edildiği gibi Anayasa Mahkemesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisini gaspetmemiş sadece yasaların kendisine verdiği denetleme görevini yapmıştır. İptal kararının Resmi Gazete'de yayınlanması üzerine salıverme işlemlerinin yapılması davanın özelliğinden doğmuştur. Salıverme kararlarını Anayasa Mahkemesi vermemiştir. Yürütme organının salıverme işlemlerini yapması, iptal edilen maddenin bir istisna maddesi oluşu ve istisna maddesinin kalkmasıyle yasanın bütünlüğünün bozulmayışı ve bu madde yerine yeni bir maddenin getirilmesinin yasa açısından olanaksız oluşu bu sonucu doğurmuştur.

Görülüyorki Anayasa Mahkemesine yapılan saldırılar ve suçlamalar yasal dayanaktan yoksundur.

Kuşkusuz bazı kişiler, parti başkanları Anayasa Mahkemesinin kararlarını beğenmeyebilirler, bu kararları temsil ettikleri sınıfların çıkarlarına aykırı görebilirler ama şunu unutmamak gerekir ki bir mahkemenin kararı ancak hukuk açısından ve yasalar yönünden eleştirilebilir. Aksi halde eleştiri ve saldırılar tutarlılık ve ciddilik niteliğinden yoksun kalmaya mahkumdurlar.

TEMEL SORUNUMUZ ÖRGÜTLENMEDİR

Tarihsel oluşuma ayak uyduramıyanlar, eskimeye, unutulmaya, saf dışı bırakılmaya mahkûmdurlar. Çağımız insanları hızlı bir bilinçlenme dönemindedirler.

Yaşanılan anti-demokratik, açıkçası faşizm denemelerinin yapıldığı karanlık günleri, baskıyı, terörü, zulmü unutmadık. Mustafa Necati'den bu yana devrimci niteliğinden hiçbir taviz vermeyen, geri bırakılmış ülkenin öğretmenleriyiz. Ölerek yurttan attığımız emperyalistlerin ve onların yerli ortaklarının karşısındayız.

Yasaların hatta Anayasa'nın değiştirilmesinin nedenlerinden biri de TÖS'ü kapatmak idi. Eğitim, ilkokuldan üniversiteye kadar bir bütündür. Öyleyse bütün öğretmenler de bir bütün olmak zorundadırlar. Çağdışı eğitime karşı olan öğretmenler güçlü bir örgüt çatısı altında toplanmak zorundadırlar. Aksi halde emperyalizmin ekmeğine yağ sürmüş olurlar.

Halkımızın sorunlarının bilimsel ve gerçekçi yoldan çözüme kavuşturulmasını, ülkemizi tam bağımsızlığa, sosyal adalete, hukukun üstünlüğüne ulaştırmak istiyen, zor günleri yaşamış, kıyımlara uğramış öğretmenler olarak örgütlenmek zorundayız.

Bağımsızlık savaşı veren ülkelerin öğretmenleri olarak, sendikal mücadeleyi yürütürken, ulusun öğretmenleri olarak kıvanıyoruz.

Türkiye öğretmenlerinin yanlış, hatalı bölünmeleri hoş görülemez.

Bugün başlıca sorunlarımızdan biri, tek çatı altında güçlü bir örgüt haline gelmektir. Tüm öğretmenler, örgütümüz çatısı altında, demokratik mücadeleye katılınız. Yorucu bir ders yılı sonunda gevşemeden örgütümüzü güçlendirmek için çaba harcamak hepimizin görevidir.

Ali Rıza ÖZMEN

İNSANLIĞIN TARİHİ

Cilt 1, 2
André Ribard

Türkçeci : Erdoğan Başar — Şiar Yalçın

940 Sayfa 60 TL.

İşletme Adresi : May Yayınları Babıali Cad. 19
Cağaloğlu — İSTANBUL

★

yar yayınları

kurtboğan
mustafa balel

MAHKEME ELİYLE ALDIĞIMIZ TEKZİP

TÖB — DER Dergisinin 1/5/1974 ve 72 sayılı nüshasında iddia edildiği gibi 6/4/1974 tarihinde TÖB — DER toplantısının yapıldığı binanın duvarına çizilen orak - çekiç işaretiyle organik hiçbir ilişkim yoktur.

Ben Türk Milliyetçisi bir öğretmenim. Orak çekiç çizmem çizenleri ise şiddetle kınarım. Kaldıki hakkımda yapılan asılsız şikâyetler neticesinde Bismil C. Savcılığının yaptığı Tahkikat neticesinde böyle bir fiille ilgili olmadığım sonuncuna varılmış ve takipsizlik kararı verilmiştir. Tekzip ederim.

3 Haziran 1974
Nurullah ÜRÜŞAN

★

DEVRİMCİYE ÖVGÜ

Ne zaman baskı, zulüm artar,
herkes kaçacak delik arar.
O zaman yiğitliği sen onda gör.
Kurar örgütü, girer kavgaya,
alın teri bu, ekmek parası, der,
devlette, der, benim sözüm geçmeli.
Malı mülkü olanın keser yolunu,
söylemeden bırakmam, der,
söyle, der, nerden bu değirmenin suyu?
Bir bir sorar aydın takımına,
der, beyimiz kime hizmet eder?
Herkesin sustuğu yerde
bir odur konuşan.
Herkes, ne yapalım, der,
ne yapalım kader böyle.
Ama o bir sürü ad sayar,
bunlardır, der, asıl sorumlular,
bunların başı altından çıktı ne çıktıysa,
bunlar, der, bu işin hesabını verecekler.
Hangi masaya otursa o,
baylar dut yemiş bülbüle döner.
Ossaat kaçar yemeğin tadı,
oda dar gelir, nefes almaz, boğulurlar.
Onun kovulduğu yerde
isyan biter ot gibi.
Başlarlar halk kaynaşmaya
onun sürüldüğü yerde.

Bertolt ERECHT

iş ve meslek eğitimi
ismail hakkı tonguç

töb-der yayınlarından
ilk olarak çıktı

isteme adr:
GAZİ MUSTAFA KEMAL BULVARI 14/1/ANKARA

ilker reklam

TÖB-DER

TÜRKİYE
ÖĞRETMENLERİNİN
DEMOKRATİK MÜCADELE
ÖRGÜTÜ
TÖB-DER'in
15 günlük yayın organıdır.

yıllık abonesi 20 tl.

gazi mustafa kemal bulv.14/1 ankara

FİSE'NİN ŞİLİ HALKI İÇİN ÇAĞRISI

FISE Başkanlık Divanının Şili Halkı ile Dayanışma göstermesi için Tüm Dünya Öğretmenlerine Çağrısıdır:

11 Eylül 1973'de, dünya, Başkan Salvador Allende Hükümetine karşı bir askerî cunta tarafından girişilen darbeyi öğrendi; o günden bu yana, Şili halkına zalim bir terör rejimi uygulanmış, Halk Birliği Hükümeti tarafından gerçekleştirilmiş olan tüm sosyal ve ekonomik başarılar çökertilmiş, ulusal servet halkın elinden alınarak askerî darbeyi kışkırtmış olan çok uluslu şirketlere ve büyük kapitalistlere devredilmiştir.

Şili'de Eğitim askerî rejimin baskısı altında ezilmiş, ülkede «iç savaş hali» ilân edilmiştir. Şimdiki Hükümetin tek yönetim yöntemi, askerî mahkemelerce yürütülen yargılamalar ve ülke çapında bir baskıdır.

Üniversitelerde, generaller ve albaylar yöneticilerin yerlerini almışlardır. Eskiden Üniversite öğretim üyelerinin, bilim adamlarının ve öğretmenlerin alanına giren konularda bugün askerler karar vermektedirler.

Eğitim normal ödeneklerinden, içeriğinden, demokratik ve ulusal niteliğinden yoksun bırakılmıştır. Yüzlerce öğretmen, Üniversite öğretim üyeleri, bilim adamları, yöneticiler ve öğrenciler tutuklanmışlardır, tutuzlanmayanlar da sürekli olarak özgürlüklerini ve hattâ hayatlarını kaybetmek tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadırlar.

Bu durumda bulunanların başında, Devlet Teknik Üniversitesi Rektörü Sr. Enrique Kirberg, Eğitim Bakanı Sr. Jorge Tapia (bilâhare intihar etmiştir Ç. N.) ve eski Eğitim Bakanı Sr. Humberto Henriquez gelmektedir. Bunlar, daha bir çokları ile birlikte, Dawson Adasındaki ceza kolonisine gönderilmişlerdir ve hayatlarından endişe edilmektedir.

Askerî mahkemeler, özellikle Dawson Adasında tutuklu bulunan 220 Şili'li lideri yargılamaya başlamış bulunmaktadır. İlk yargılanacaklar arasında, Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan, eski Dış İşleri Bakanı Clodomiro Almeyda, Radikal Parti Başkanı Anselmo Sulé ve daha başkaları vardır.

Binlerce öğretmen görevlerinden uzaklaştırılmış ya da başka yerlere atanmışlardır. Askerî cunta eğitimi tamamen kontrolü altına almak istiyor; öğretmen kuruluşları feshedilmiş ve askerî cunta kendi emirlerine tâbi olacak yeni bir öğretmenler derneği kurma hazırlıklarına girişmiştir. Bu dernek diğer emekçilerden ayrılacak ve korporatif bir nitelik taşıyacaktır.

FISE bütün dünyadaki öğretmenlere çağırıda bulunarak derhal eyleme geçmelerini, Şili'li liderlerin ve tüm tutuklu yurtseverlerin hayatlarını kurtarmak için ellerindeki tüm olanaklarını kullanmalarını ister.

FISE bütün dünya öğretmenlerine çağırıda bulunarak, korkunç bir dikta rejiminin altında ezilen Şili halkının, tüm demokratların, öğrenci ve memurların, eğitimci ve öğretmenlerin safında dayanışmalarını ifade etmek üzere birleşmelerini ve işbirliği yapmalarını ister.

FISE ayrıca uluslararası kuruluşlara, UNESCO ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesine çağırıda bulunarak, hükümetler - dışı kuruluşlarla işbirliği yapmalarını, 14. Genel Kurul toplantısında Şili ile ilgili olarak kabul edilen karar çerçevesi içinde Şili'ye bir Soruşturma Komisyonu göndermesini, insan haklarına uyulmasını, «iç savaş hali» nin kaldırılmasını, işlenilen cürümlere ve yapılan baskılara son verilmesinin sağlamasını ister.

GENEL KURULUMUZ SONA ERDİ

(Baştarafı Say. 1'de)

Merkez Yürütme Kurulu yedek üyeliklerine :
İsmet Yalçınkaya, A. Rıza Kayaalp, Hasan Süzek, Mustafa Düzgün, İ. Hakkı Bayram, Muzafer Şener, Mustafa Kırış, Ömer Aydın, Mustafa Zileli.

Onur Kurulu asil üyeliklerine :
Hamdi Konur, Haydar Orhan, Erdal Çalı.

Onur Kurulu yedek üyeliklerine :
Gökçen Biber, Saniye Yalçınkaya.

Denetleme Kurulu asil üyeliklerine :
Abdürrahim Uluğer, Musa Uysal, Tahsin Çopur.

Denetleme Kurul yedk üyeliklerine :
Serpil Laçin, Ali Şenen, Gülsen Atile seçilmişlerdir.

GENEL YÖNETİM KURULU İLK TOPLANTISINI YAPTI :

II. Olağan Genel Kurul toplantısında seçilen Genel Yönetim Kurulu 1.7.1974 günü TÖB-DER Genel Merkezinde ilk toplantısını yaparak yeni tüzüğümüze göre dernek genel başkanlığına Ali Bozkurt'u, genel başkan yardımcılığına Cemil Çakır'ı seçmiştir. Genel Yönetim Kurulu ayrıca bu ilk toplantısında Genel Yönetim Kurulunun taşradan yedek üyeliklerine seçilenleri bölge temsilciliklerine atamıştır. Buna göre:

Aydın Yeşilyurt : Ordu - Giresun, Vehbi Balıktay : Van - Hakkari, Niyazi Çiftçi : Sivas - Tokat, Ali Çevik : Antakya, Arif Şare : Amasya - Çorum, Abdullah Kaygusuz : Kayseri - Nevşehir, Kamil Günaydın : Çankırı - Kastamonu, Murat Gökten : İçel, Turgut Şen: Isparta - Antalya, Musa, Artam : Çanakkale bölge temsilciliklerine getirilmişlerdir.

Yönetim Kurulu asil üyeliklerine seçilen üyeler de bölgelerindeki şubeler için bölge temsilcisi olarak görev yapacaklardır. Buna göre :

Selami Kıymaç : Elâzığ - Tunceli - Bingöl, Bedirhan Özdemir : Bitlis - Siirt - Muş, Mehmet Yokuş : Diyarbakır - Mardin - Siverek - Batman, Necati Eroğlu : Gaziantep - Urfa, H. Nedim Şahüseyinoğlu : Malatya - Adıyaman, İlbeyi Yılmaz : Erzincan - Gümüşhane, Nurettin Koçer : Kars - Erzurum, Kadri Çoban : Artvin - Rize - Trabzon, Hasan Yiğit : Sinop-Samsun, Sadettin Öztürk : Manisa - İzmir, İbrahim İşyar : Eskişehir - Kütahya - Biyecik, Yaşar Varış : Bolu - Adapazarı - Zonguldak, İsmail Akın : Afyon - Uşak, Fevzi Ceylan : Burdur - Antalya, Nevvare Saraç : Tekirdağ - Kırklareli - Edirne, M. Ali Köylü : Konya, İ. Hakkı Öztorun : Adana - Maraş, Halil Öncül : Balıkesir - Bursa, Hasan Babacan : Aydın - Muğla - Denizli, Selahattin Şahin : İstanbul - İzmit bölge temsilciliğine atanmışlardır.

Genel Yönetim Kurulu, ayrıca İstanbul Şubemiz üyelerinden Hasan Arabacı'yı da Tekirdağ - Kırklareli - İstanbul bölge temsilciliğine atamıştır.

Genel Yönetim Kurulu gelecek toplantısının 18 Ekim 1974 günü yapılmasına karar vermiştir. Bu toplantıda Merkez Türütme Kurulunca hazırlanacak iki yılık çalışma programı ile şubeler yönetmeliği ve öbür iç yönetmelikleri ele alınacaktır.

SAYIN BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

ANKARA

Kıbrıs sorununu da içermek üzere Devletimizin bağımsızlık ve uluslararası saygınlığını koruma doğrultusunda Cumhuriyet Hükümetinin gösterdiği olumlu ve yürekli girişimlerin her zaman destekçisi olan TÖB — DER bu güne kadar mustafa Kemal'in Tam Bağımsızlık ilkesinden ödün vermeye yönelik her tutumun karşısında olmuş ve bundan sonra da olacaktır. Bağımsızlık yolunda başarı dileklerimi ve saygılarımla.

Ali BOZKURT
TÖB — DER GENEL BAŞKANI

Sayın Fevzi Çimen
TÖB—DER II. Olağan Kurultay Başkanı
ANKARA

Geçirdiğim rahatsızlık nedeniyle toplantınıza katılamadım. Bildiğiniz koşullar içinde bunun üzüntüsünü yüreğimde tuttum.

Siz Sayın Kurultay Başkanı ve Üyesi meslekdaşlarımın beni hatırlayarak yazdığınız tel yazısını her zaman saygı duyduğum ilginizin belirtisi olarak heyecanla okudum.

Yurt çocuklarını yetiştirme ve halkımızı uyandırma görevini en çileli dönemlerde bile insanüstü bir direşkenlikle sürdüren ve gösterdiği meslek dayanışmasıyla topluma örnek olan değerli meslekdaşlarıma her zamanki gibi hayranlık ve teşekkür duygularıyla doluyum.

Önemi gün geçtikçe daha iyi anlaşılan çalışmalarınızın sağlık, esenlik ve birlik içinde devamını diler, en candan saygılarımı sunarım.

Arkadaşınız
FAKİR BAYKURT

MERKEZ YÜRÜTME KURULU TOPLANDI

II. Olağan Genel Kurulda, seçilen Merkez Yürütme Kurulu da ilk toplantısını, 12.7.1974 günü yaparak Genel Sekreterliğine Şaban Sezen'i, Genel Saymanlığa Avni Aytan'ı ve Genel Sekreter Yardımcılıklarına Burhanettin Biber ile Binali Seferoğlu'nu seçmiştir.

TÖB - DER Merkez Yürütme Kurulu'nun Haşhaş Konusunda Bildirisidir.

Haşhaş ekimi, son gelişmeler karşısında yeniden güncel bir sorun haline geldi. Kamuoyunun ve basının susturulduğu demokratik kuralların işlemediği bir dönemde alınan haşhaş ekim yasağı kararının ülke çıkarlarıyle bağdaşmadığı konusunda bugün tüm yurtsever kişi ve kuruluşlar oybirliği halindedir.

Haşhaş sorunu aynı zamanda bir bağımsızlık sorunudur. Ekime izin verilmesi ve ekim yasağının kaldırılması yurdumuzun bağımsızlığına gölge düşürücü işlemlerin giderilmesi doğrultusunda atılmış önemli ve olumlu bir adım olmuştur. Topraklarımızı dilediğimiz gibi kullanmak hakkının yalnız Cumhuriyet Hükümetlerine ait bir hak olduğu ve bu hakkın her türlü dış müdahalelerden bağımsız olarak kullanılması, hükümranlığın ayrılmaz bir ilkesidir. Türkiye halkının çıkarlarına uygun kararlar alan Cumhuriyet Hükümetlerinin bu olumlu davranışları, kuzu postuna bürünmüş Amerikan emperyalizminin çıkarcı ve maksatlı girişimleri ile baltalanmak istenmektedir.

Kendi gençliğini, zararlı alışkanlıklardan korumaktan aciz bir ekonomik yapının temsilcileri, gençliklerinin ruh sağlığının bedelini halkımıza ve bu arada birer haşhaş ekicisi olan bir kısım üyelerimize ödetmek amacındadırlar.

TÖB—DER, üyelerini de yakından ilgilendiren haşhaş ekimi konusunu dikkatle izlemektedir.

Ötedenberi üstüne titrediğimiz «Devletimizin Tam Bağımsızlığı»ndan ödün vermenin, işi nerelere götürdüğü haşhaş konusunda açıkça görülmüştür.

Biz ülkemizin bağımsızlığını, Mustafa Kemal'in «Tam Bağımsızlık» ilkesinin ışığında değerlendiriyor, haşhaş ekiminin yeniden başlaması konusundaki olumsuz girişimlere boyun eğilmesinin karşısında olduğumuzu dosta düşmana açıkça bildiriyoruz.

Ege Denizindeki «Kıta Sahanlığı Sorunu» ortaya çıkar çıkmaz iki yabancı petrol şirketinin takındığı tavır, onların yüzlerindeki maskenin düşmesini sağlamıştır. Ülkemizin en büyük öğretmen örgütü olan TÖB—DER bu konuda da ulusal çıkarlarımızı engelleyen davranışlara kesinlikle karşıdır.

Yurt çıkarlarımızla, ulusal bağımsızlığımızla bağdaşmayan her girişimin karşısında olduğumuzu her zaman olduğu gibi bugün de kamuoyuna duyururuz.

TÖB — DER
Sahibi : Ali Bozkurt
Yazı İşleri Md. : Musa Uysal
Adres : G. Mustafa Kemal Bulvarı 14/1 - 12 ANKARA
Tel : 25 14 52 - 17 49 27
Abone : Yıllık 20 TL. 6 Aylık 10 TL.
Dış Ülkeler : Yıllık 50 TL.
Fiyatı : 1 TL.

ŞARK MATBAASI ANKARA — 1974

Sayın : .....